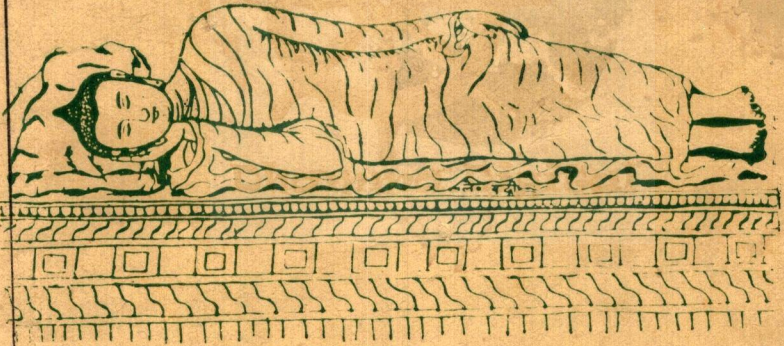

बौद्ध बाखं

[निर्मला शाक्यया लुमंतिइ

५

नुगः मछिक मदया वना नं सद्गतिइ वं पिनिगु न्यापु बौद्ध बाखं]

भिक्षु सुदर्शन

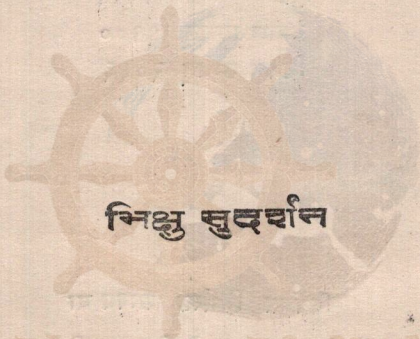
Dhamma.Digital

कुमारकाश्यप

३१५१०३६

बौद्ध वाखं

[निर्मला शाक्यया स्मृतिइ नुगः मच्छिक मदया वना नं
सद्गतिइ वं पिनिगु न्यापु बौद्ध वाखं]

भिक्षु सुदर्शन

Dhamma Digital

प्रकाशकः

नाति शाक्य श्रीमती तीर्थमाया शाक्य

८/२९४ फतिकेव, काठमाडौं ।

प्रकाशकः

नाति शाक्य श्रीमती तीर्णमाया शाक्य
८/२९४, फसिकेव, काठमाडौं ।

प्रथम संस्करण १०००

बुद्ध सम्बत् २५२३

नेपाल सम्बत् १९००

बिक्रम सम्बत् २०३६

द्विद्वंगत निर्मला शाक्य या

निर्वाण कामना यासे तिःशुल्क वितरण

मुद्रकः- नेपाल-सहकारी प्रेस लि.

५/६२२, ओम बहाल-टोल, काठमाडौं ।

स्व. सुश्री निर्मला शाक्य

जन्म:- १२ भावण २००९ (नाग पञ्चमी)

दिवंगत:- २ जेठ २०३६ (बछुलागा, पञ्चमी)

समवेदना

स्वर्गीय सुश्री निर्मला शाक्य यस नेपाल बैंक लि० को कर्मचारी हुनु हुन्थ्यो । उहाँले यस बैंकको काठमाडौं अफिसमा कार्य गर्नु भएको थियो र यस बैंकमा पूरा ४ वर्ष काम गर्नु भयो ।

स्वर्गीय सुश्री निर्मला शाक्य असल चाल चलन, नरम भिजास, काममा लगनशील, मेहनती र आज्ञाकारी भई नारीमा हुनु पर्ने सबै गुणले युक्त थियो । गत जेठ २ गते यस बैंकको ढोकाको अगाडि भई बस दुर्घटनाबाट २७ वर्षको उमेरमा नै उहाँको मृत्यु भएवाट यस बैंकलाई ठूलो चोट लाग्नु स्वभाविक छ । तीजको आत्मालाई शान्ति मिलीस् यही मेरो ईश्वर संग प्रार्थना छ ।

Dhamma.Digital

आनन्द भक्त राजभण्डारी

महा-प्रबन्धक

मिति १८ कार्तिक २०३६

नेपाल बैंक लिमिटेड

धन्यवाद ज्ञापन

म्ह्याय मयञ्जु सुश्री निर्मला शाक्य वंगु जेठ महिना या २ गते खुनु नेपाल बैंक लि. काठमाडौं यागु कम्पाउण्ड या बुने बैंक यागु हे बस दुर्घटना जुया मदया वन । वयागु हे स्मृतिस अथे हे विभिन्न घटना जुया मदया वीपि ब्यक्ति तयेगु न्यापु बौद्ध बाखं यागु थुगु चिकित्सा धंगु सफु प्रकाशित याना छलपोल, छिकपित लः ल्हाना चवना ।

वकसिवे म्हार्पा बाखं सफू चवया विज्याह्य पूजनीय भिक्षु सुदर्शन या प्रति सभट्टा सह सभावर कृतज्ञ जुया चवना । अनलि थ्व सफू मुद्रण कार्य सम्पन्न यायेत उखें थुखें व्वां व्वां जुया ग्वहाली याना विज्याह्य जिच्चाभाषु सर्ण मान शाक्य यात धन्यवाद दु । आवरण यागु चित्र चवया दीन्ह बन्नी नारायण मानन्धरजु यात नं हादिक धन्यवाद विया चवना । समवेदना या रूपय् भूमिका चवया स्व. निर्मला या स्मृतिस नुग मछिका दीह्य नेपाल बैंक या महा-प्रबन्धक श्री धानन्ध भक्त राजभण्डारीजु यागु गुण लोमके फेमखु ।

अले निर्मला मदया वंगु वखते जिमिगु वेदनाय् साथ विया समवेदना प्रकट याना विज्यापि वीपि सकल पत्र-पत्रिका, संघ-संस्था, धर्मपासा उपासक-उपासिकापि, स्वदेशी तथा बिदेशी वासापि व सकल हितव बन्धु पिनिगु थः प्रति हुगु स्नेह यागु गुण लुमका सकसितं हे धन्यवाद याना चवना । मुद्रक प्रेस नं धन्यवाद या पात्र खः ।

अन्तय् थुगु धर्मदान या पुर्ण मदया बह्य म्हयाय् मयञ्जु सुश्री निर्मला शाक्य यात निर्वाण या हेतु प्राप्त जुईमा धंगु कामना याना थ्व सफू छलपोल छिकपिनिगु समक्ष पिकया चवना ।

भवतु सम्ब मंगलम् ।

- प्रकाशक

नालि शाक्य
तीर्थनाया शाक्य
फसिकेव

निगू शब्द

“बौद्ध वाख” नुगः मच्छिक मदया वंहा सुश्री निर्मला शाक्यया स्मृतिर नुगः मच्छिक हे मदमा वंषि न्याहा व्याक्तया वाखं खः । दुर्घटनाय् मंत धायेवं अनेक शंका जुइगु कीगु वामलाःगु संस्कारयात थुपि न्यापु बौद्ध संस्कार व बौद्ध दर्शन दुगु बौद्ध वाखं आदर्श खः । दुःख सुखया तःगु मच्छि कारण मध्यत छता कर्म खः । तर दुर्घटनाय् मदयेवं हे सद्गति जुइ मखु धयागु खँ पाच्छि मजू । दुर्घटनाय् लाना मदयेवं दुर्गति हे जुइ धका निर्णय याना ख्यायेगु ज्या दक्षिणा कायेगु पक्का मती दुगु धर्मदर्शनपि मनूतयेसं वा थुजागु कुसंस्कारं ग्याःपिसं जक धाइ । बौद्ध दर्शन कथं मनू मदइवले वं गुजागु अन्तिम क्षणय् मती तइ उगु कथं वयागु गति जुइ । मरणा-सन्न अवस्थाया “जवन चित्त क्षण” कथं मनूया मेगु जन्म जुइ धयागु थुगु दर्यनय् मनयात भिका तयेगु, याउँका तयेगु व शान्ति तयेगु हे जक खँ दु । उकि दुर्घटनाय् लाना असा-मयिक कथं सुं मदया खःगु नुगःयात ख्यायेगु मत्वः मत्योः । हानं स्वयं ग्याका चवने माःगु न महु - थ्व हे बौद्ध- दर्शनया सन्देश खः ।

थाज्या थाइहासिया म्हाय् थुलि छाती लाना मंत ।

छत्त माणवकयात खुंतयेगु विष वानं लाना सित । वाहिय
 दारुचीरिय व सुप्पबुद्ध सां च्वया परलोक जुल । महाकाल-
 यात खुं पात्याना दाया स्यात । तर इपि मध्ये सुं हे दुर्गती
 मवं । चित्त व मन भिका च्वंसा चित्तय् शान्ति व शुद्धताया
 क्षण लिसें मदया वंसा सुं हे दुर्गती वनी मखु । बांलागु
 तःखागु थःगु छें न्ह्योने च्वगु स्वांयागु क्ववय् दथुइ तःजागु
 खाता तथा नाइक लासाय् गोतुला थः योःह्य मनुया त्हाः
 ज्वज्वं सिना वंसा सुं स्वगं वनी मखु, यदि वया मरणासन्नया
 चित्त भिगु कुशलगु मजूसा ।

थुजागु खँ थुइका वीगु बौद्ध ग्रन्थय् आपालं आपालं
 बाखं दु । आदर्श उदाहरण दु । जीवन चरित्र दु । घटनाया
 सजीव चित्रण दु । तर छु याये जित साव हे मलाःवले लाना
 जि वावांलाःगु थुजागु वाखंत गाक्क मुने भफुत । न्यापु वाखं
 च्वया नं सरासर च्वच्च च्वये सिधः लिसे प्रसयात व्यु व्युं
 वने माल । उकिं थुकी गनं छुं तथ्य तर्क स्यंसा उकी जिगु
 दोष दु मूल वाखनय् मदु ।

वाखं धम्मपद अट्ठकथा व पूयपाद भिक्षु अमृतानन्द
 महास्थविरं रचना याना विज्यागु बुद्धकालीन गृहस्थीहरू (३)
 बुद्धकालीन विमान कथा, बुद्धकालीन प्रेतकथा स्वया च्वयागु
 खः । लिसें वाखं भालेगु व छता नित्ता सल्ला वीगुली पूज्य-
 पाद भिक्षु शाक्यानन्द महास्थविर व भिक्षु सुबोधानन्द महा-
 स्थविरं नं ग्वाहालि याना विज्यात । जि श्वसपोलपि सकल
 या प्रति आभारी ।

निर्मला शाक्ययात जि नं ह्यस्यु । श्री नाति गुरुजु
 व श्रीमती तीर्थमाया उपासिकाया म्हाय् कथं जक मखु,
 बौद्ध धर्म व्वना च्वह्य व वौद्ध सभा समारोह्य् गणवहालय्
 ग्वाहालि याना च्वंहा कथं नं ह्यस्यु । जि निर्मला अथे मदया
 वने निन्हु स्वन्हुति न्ह्यो खंगु । सहज श्रद्धा कथं वं नमस्कार
 यात ।

जेष्ठ २ गते । जि गणवहालय् वनेत न्हू सडकया
 न्ह्योने पाखे लाःगु लँपु त्वाःह्लाना वनेगु तुयु ध्वलय् पलाः
 जक तथा । नाति गुरुजुया केहें कृष्णमायां धाल, “भन्ते
 निर्मलायात मोटरं क्यल ।”

जि न्यना, “अले ?”

“वयात अस्पताल यंकल धाल ।”

“घाः” जि थुलि हे जक धया । घडी फिच्छताः जःछि
 जुइ धुकुंगु । अस्पताल वनेथे वनेथे जक जुया स्वार्थी मनं
 भोजन यायेगु ई वनीन धका गणवहालय् हे यंकल । अनं
 लिपा हानं उखुनु हे यलय् बुद्ध व बुद्ध-धर्म सम्बन्धी न्ह्यसः
 लिसः कासाया न्ह्यसः दयेकेत वने मानिगुलि टैक्सीं उखे
 साला यंकल । जि न्ह्यसः दयेकावं च्वना । न्ह्यसः टाइप
 यायेत वइहा मनु प्यताः इलय् वये धाःह्य ह्यापां हे वल । वं
 धाल, “बैंकय् न्ह्योने हे बैंकया हे मोटरं क्यला बैंकया हे
 कर्मचारी छह्य मंत । उकिं विदा बिल ।” थ्व न्यनेवं जिगु
 मनय् तिक्क मिन । तर वं जित धाये मफु, व सीह्य सु खः ।
 व नं छुट्टी बीवं न्ह्यसः लिसः कासाया न्ह्यसः टाइप याये

मानि धका व्वां वःह्य जुया च्वन । हानं जिपि थःगु ज्याय्
दुना । न्ह्यसः लिसः कासा जुई त्यंथाय् श्री लोकदत्त वज्र-
चार्य त्यंका विज्यात, “भन्ते साव सुख मंत । नाति गुग्गुया
म्हाय् मोटर क्यला मंत ।” जित मने धत्ते रिका असाताल
छको वने धयां वने मफुत धयार्थे जुल । मद्दुगु न्यना छल्ले,
हानं इलय् अस्पताल वने मफुगुलि छल्ले नुगलय् गय्थे गय्थे
जुल ।

उकिं थौं उह्य हे निर्मला शाक्यया स्मृतिस पिकायेगु
सफुती न्यापु बौद्ध वाख च्वथे दया उगु गय्थे गय्थे जूगु नुगः
यात भतिचा याउंथे तायेका । निर्मला शाक्यया मां - बौ व
परिवार पिनि श्रद्धानुसार थुगु सफू निर्मला शाक्यया स्मृतिस
पिहाँ वया, च्वंथे जिगु नं कामना दु, बुद्ध, धर्म व संघया
आनुभावद्वारा व थुगु सफू प्रदान जूगुया पुण्यद्वारा दिवंगत
निर्मला शाक्ययात निर्वाण लायेत पुण्य हेतु जुइमा । अस्तु ।

Dhamma Digital

गण महाविहार

- भिक्षु सुदर्शन

१२ कछलाख ११००

निर्मला शाक्यया लुमन्ति

“ उफ् सिना वनी थौं
छगू निर्जीव प्राणी थै जि ! ”

(कस्तुरी २०२९)

धान्थे न्ह्यदँ लिपा गथे धाल अथे हे निर्मला शाक्य मइया वन । उकिसं सुनानं मती मतथे । वया थः मनं हे मखं कथं । सिना वनेगु नुगः म्वायेगु खँ खः । अथेसां छन्हु न छन्हु प्राणी निर्जीव प्राणी जुहे जुइ । तर क्याम्पस जीवनय् वयागु धापू छु खः लक्ष्य छु खः अले हानं स्थिति छु खः, निर्मलाया शब्दय् खने दु—

‘ जि छम्ह लाटी,
न्हिला न्हिला न्हू जीवन
हनेगु जिगु इच्छा
नुगः याउंका स्वच्छ रूपं
म्वायेगु जिगु इच्छा
सुं इताजुयाः च्याये मफंगु ।
उफ् सिना वनी थौं
छगू निर्जीव प्राणीथे जि !
जि म्वाना चवना
सोगु सिके म्वायेगु हे भि धका । ”

तर म्वायेगु याये मफुत, म्वाये साःगु ई तक, म्वाये यःगु ई तक, म्वाये हे लाःगु वयस तक ।

निर्मला शाक्य फसिकेबय् चवंह श्री नाति गुरुज्यु व श्रीमती तीर्थमाया शाक्यया प्यम्हम्ह मचा, माहिलीम्ह म्हाय् खः । २००९ वि० सं० श्रावण शुक्ल पञ्चमी आदित्यवार खुनु, गते कथं धासा श्रावण १२ गते खुनु जन्म जूम्ह मचाँ तको मछि हे मृत्युया नैराश्य माँ-बौपित कयने धुंकूगु खः । हानं तःको मछि जीवन संघर्षय् ल्वाना अनेक ज्या सफल यानावं कयना नं चवंगु खः । थनि खुला ति न्ह्यो जक वं जीवन संघर्षय् म्वायेगु संघर्षय् विजय, कयने मफुत ।

मचाँनिसें ज्ञानीह्य व बाँलाह्य मचा निर्मलायात नकतिनि नक-
तिनि तुति बाँलाक चुया न्यासि वना माँ-बौपित लय् तायेका चवंदले तः के वल । मुनानं आश हे काये मफ्यक तःके तःपा जुल । तर अबले जीवनया संघर्षय् निर्मला त्यात । तःके नं छुँ चि बिया वंसां निर्मलायात यंके मफुत ।

निर्मला शाक्य बिद्यालय् सफू व्यकुंच्याना वन । छगू निगू यायाँ डिगू कक्षा थ्यंकल । तःके हेँ नाप मिले जू । वाःगु ज्या याये मन डु । प्याफलय् चवंगु कान्ति-ईश्वरी राज्यलक्ष्मी हाईस्कूलया छात्रा जुया डिगू कक्षा सेन्ट-अप जुल । २०२७ सालं हे प्रवेशिका (एस्० यल्० सी०) परीक्षा पास यात । थुकथं नेपाःया समाज्य शिक्षाया क्षेत्रय् मचातये निरति प्रथम सफलता धाइगु, माँ-बौपित नं मस्तये पाखें न्हापां मनयात सन्तोष वोगु प्रवेशिका पास याना वच्छिति दुवले (२०२८।१२।२७) हे हानं छको निर्मला शाक्यं थलाय् क्वलाय् जुइक जीवन संघर्ष यात । प्वाः स्यगुर्ति निर्मला शाक्यं थःत फि मफु । माँ-बौपिनि हंसं थाय् तोतल । २४ घौया दुने हे अप्रेशन यायेमाः धका धाल । वीर अस्पताल यंकल । डाक्टर पिनि शल्यक्रियां लिपा निर्मलाँ हानं छको यच्चुसे चवंगु खवा कयन । माँ-बौ व तता, दाजु व किजा-केहे पिनि मन धुवक जुल ।

निर्मला शाक्य हानं छको सयेके-सोके ज्याय् संलग्न जुल । उखे टाइप राइटिंगया ज्या सयेकः वन । २०३० सालं आनन्द टाइप राइटिंग कर्पोरेशनं ४० शब्द प्रति मिनेट अंग्रेजी टाइपया व शर्ट हण्ड या परीक्षा पास यात । हानं प्रति मिनेट २५ शब्द नेपाली टाइप याना नेपाली टंकन कला नं प्रमाण-पत्र काल नेपाल बौद्धपरिपत्ति शिक्षा गण महाविहार केन्द्रय् ब्वन २०३१ वि० सं० नेपाल बौद्ध परिपत्ति शिक्षाया प्रवेश-प्रथम वर्षया परीक्षा प्रथम श्रेणी पास यात उखे त्रिभुवन विश्व विद्यालयया आई० ए० या परीक्षा नं वि० सं० २०३१ सं० हे पास यात । थुकथं निर्मला निखे स्वखे ब्वना सयेका सोका न्हाः वना हे चवन । हानं छहे दैय् स्वाः स्याका तःचवगु वेदना नल । माँ-बौ व परिवारय् हाय् ज्यू संत । अस्पतालय् अंका हानं नं अप्रेशन याये भाल । निकोगु बार नं निर्मला शाक्य अस्पतालं माँ-बौ व तःकेहेपि नाषं निह्ला निह्ला हे लिहाँ वल ।

म्चायेत जीवन संघर्षय् थुकथं हानं विजय प्राप्त याये धुंका हानं नं निर्मला शाक्य सयेके सोकेगुली जुल । व जीवनया मायाय् मेह-नत य ये खना मग्थाः । मानविकी व सामाजिक शास्त्र कया अध्ययन पद्य कन्या क्याम्पसय् यात । थव हे अध्ययन कालय् वयाके नेपाल संस्कृति पाले अनुराग दन कबिता चवयेगु, निहपो चवयेगु, अटो मुनेगु वया जीवनय् दुर्गा वल । २५१८ बुद्ध सं या नेपाल बौद्ध परिपत्ति शिक्षाया प्रवेश द्वितीय परीक्षा बिया प्रथम श्रेणी सफलता प्राप्त यात । २०३४ वि० सं० त्रिभुवन विश्वविद्यालयया स्नातक परीक्षा डिप्लोमा उत्तीर्ण जुल । थुगु परीक्षाया मुख्य बिषय नेपाल भाषा छः-

सुओ निर्मला शाक्य नेपाल भाषा व संस्कृति सम्बन्धी प्रेमं याना प्रचलित नेपाल लिपि कक्षाय् ब्वति काल । बिप्लवी सफू पाले वच्छिया कोसं स्यनिगु लिपि ज्ञानया कक्षाय् ब्वना ने० सं० १०९८ बिप्लवा

बहु परीक्षाम् ७८ प्रतिशत नम्बर कया ग्हाप अनी उत्तीर्ण कुल । उके १० घण्टा अंग्रेजी वार्तालाप कक्षा न पास याना, पुगु अमेरिकन संस्कृति केन्द्र आयोजना यागु छः ।

२०३१ साल तःसकै प्वाःस्याको अप्रेशन याना लिही वसनिसे निमला शाक्य तःसकै हे निमला कमलाः सकेके सीकेजुली असेके कुल । उके अने तने अनेगु, नेपाल भाषा साहित्य, आदिवासी तथा कुइगु जूसा मेके स्वाधीन कुइत स्वयं कर्मले योग्यु न मती तले । उके परिस्थिति करे मकयसी थः हे इच्छा जागेर नयेत कुतः यानी कुल । २०३१ साल या अन्त पाखे नेपाल बैंक लिमिटेडया कार्य सहायके पर्ये लिखित परीक्षाम् व अन्तवर्तिय उत्तीर्ण कुया २०३२ सालया जेठ १ गते निसया नियुक्ति पत्र काल । थ्व मुजानु सयोग छः, जेठ २ गते २०३२ साले नेपाल बैंक लिमिटेडया केन्द्रीय कार्यालयया मुख्यमु लुखा कुवात निमला शाक्य कुही बन । स्वतः व स्वतिका वा परिधीनकार्ये कार्य सहायकया पर्ये थये कुपूवले उक्त म्हाय मचायात वया नुपः यात गुलि लयताइगु छः, घायेमः गु छे मळु । तर ठीक स्ववै लिपा अर्थात् जेठ २ गते खुनु हे, २ जेठ २०३६ खुनु उगु हे लुखा कुवाः मुझे निमला शाक्य कोइल । मोटर वयात वयल । स्वाधीन जीवन हनेत निमला शाक्य म्हुया मुझे पराधीनत स्विकार यात । २ जेठ २०३६ खुनु सुथय तक निमला शाक्य सायद मती हे मत, कये न कुड यः । मेगु छे कुइके घयागु हे बबयेक जीवनया अन्तिम घटना कये बइ धका व मती न मतः ।

निमला शाक्यया नाया शाक्य, धाःसा उखुनु सुथय मा म्हाय, निम्ह नाप वना ज्या स्वमानु, छः । तःसा तःगुमखि लिपा अये उखुनु निम्ह नाप वना ज्या स्वानु बूसाःगु दि छः थःगु लोक सयके सीके व वकया छटी निमलाःगु म्हाय व छे वा ज्या-कय निमलाःगु नाया वयइ उखुनु सुथय, मतिचा नाक हे निलाः हे । म्हाइपुक मा व

म्ह्यापूया खँ ल्हाल्हां क्या त्वनागु लुमंका सुथ्री निर्मला शाक्यया
 मामं धाइ, “उखुनु जि म्ह्याचं सदां थें स्वहाने यहाँ वया खतं
 स्वहाने फुसय् तुं च्वंगु स्वहाने न्ह्योने च्वंगु लुं ज्यासलय् खने दयेक
 बइ धका मती तया च्वंगु । तर खँक बल, “निर्मला यात अस्पताल
 थंफल । वयात मोटरं कयल ।”

निर्मलाया अबु नाति शाक्य अस्पतालय् वन । तर अन दुमकाः ।
 छु जुल गथे जुल मस्यु । छ जुइ गथे जुइ नं मस्यु । छुं हे मस्युम्ह छुं
 हे मथ्हाथे वयात जुल । संसार हे त्वलहं त्वलहं जक स्वया च्वनेथे
 जुल । निर्मला संत धाल, आकाशं ल्हाथे जुल । नाति शाक्यया शब्दय्
 अवले छु गथे जुल जि छुं हे मस्यु । आः धका जि चाया च्वन जि
 म्ह्याय् संत । सदा थें जा नया, “य बा जि अफिस वन न्हें” धया
 वंहा जि म्ह्याय् संत — । यथे धाधां निर्मला शाक्यया खँ न्ह्याथन
 कि न्ह्याबले मिखाय् ख्ववि बयेकी । मखुथे जुल, मखुथे जुल धका ख
 खं थःगु ख्वाः थम्हं तोपुइगु याइ ।

वया तता श्रीमती शीलशोभा शाक्यया शब्दय् निर्मला तःसकं मायां
 स्वये फुम्ह केहे खः । स्वला प्वला न्ह्याः सरकारी जागीरं थः श्रीमान
 पूर्णमान शाक्य लिसें कापाय् च्वं च्वहा ततायात निर्मलां नुगः मीछका
 धाल, शून्यगु थासय् ह्याइपुक तता छु छाय् च्वं च्वना ? छंत जक
 थाकु जुइ ।

तताहा नापं बिराटनगर, सिलगढी, भद्रपुर, चन्द्रगढी आदि थ्यंकः
 चाहिला थः काठमाडौं वये त्येका व [तस्सकं हे ख्वल । वरु थःत बिया
 छ्वःबले उलि व मख्वः, काठमाडौं बाया वया बले उलि मख्वः उखुनु
 कापां बिदा कया वःबले जिमि केहे साब ख्वल । निर्मलाया तताया
 निर्णय खः, वयागु लागि वया केहे नं अये च्वंक ख्वगु थौं थये बिदा
 कया वनेत हे खः ।

निर्मलाया ततायागु धारणा खः, वयात वया केहे' निर्मलां विदा-
काः बल । जेठ ३ गते खुनु सुथन्हापां वयात सः तः बल । तर खँ ल्हाये
न्ह्यः न्ह्यलं चाल ।

निर्मलाया तता श्रीमती शीलशोभायात वया श्रीमानं टूंक-कलं
ब्यूगु खबर सकं । फोन नं याके सबू । न्हापां धाल, छिमि केहे' यात
भोटरं वयल । हानं लिपा धाल, तःसकं हे बांमलाक वयल । तुति त्वाः
ल्हाये हे माली । अथे तुति सदयेका म्बाना चवने ला तः सकं हे थाकुइ
बा । थके घाघां छकोलं सित घका मधाःसे विस्तारं दुःखया खँ
नुगलं फये फइथे' याना कंकं आखिर ४ जेठया हवाइ डकुमेण्ट वसैलि
तिनि केहे' संत घयागु सिल ।

श्रीमती शीलशोभा शाक्यया शब्दय् वया केहे' निर्मला शाक्य-
थःगु न्हापांगु उद्देश्य पूरा याना वंगु दु । श्री० ए० याये । की निह्य
नापं जवं खवं चवना तस्वीर छपाः काये । बाया झीत बी० ए० तक
व्वकेगु इच्छा कीसं पुरे याये धुन । ”

“छको वाहू बने घयागु वया इच्छा नं छु' अंशय् पुरे जू । हवाइ-
जहाजय् चवने मास्ते वःगु नं चवने नंकल । खालि लिपा जिके सल्ला
काः कथं एम्० ए० छगू पात याये । मज्जुता जागीर तोते मातले नं
जागीर तोता एम्० ए० पात हे याना छ्वे घयागु जि केहे'या इच्छा
जक पुरे मजूल । ”

थ्वहे निर्मला शाक्यया तता श्रीमती शीलशोभा शाक्यया शब्द
खः— थः केहे'या स्मृती ।

सुथी निर्मला शाक्यया शब्दय् प्रेम घयागु धायेगु विषय मखु ।
मतिना याये न्ह्यो मतिनायात विज्ञापन यायेगु वयात मयः थथे' हे वया
यःगु कोटेशन त मध्ये छगू कोटेशन खः, “कीत मतिनाया हलं द्वः प्रतिज्ञा
सिबे छं मां-बीया छगू वचन महान् खा । ” अथे घया तं वं जीवना-

जश्वरता मस्युगु मखु । वयागु छगु डायरीया कोटेशन खः, "जरां योवन यात लिना चवन । रोगं निरोगीयात पियां चवन । अले कालं प्राणीयित धमाधम नुना चवन ।"

स्वर्गीय निर्मला शाक्ययात अध्ययन याये न्हो परीक्षाया हल्य् अयंकेत स्वयेगु नं मयः । यहां वयाम्पतय् वयाक्क विषयय् शुरु शुरु प्रत्येक सेमिण्टरय् अहां बने थाकुसां बवनेमाः धयागु, बवना जक परीक्षा बीमाः धयागु वयागु दुनुगःया खः ख ।

निर्मला शाक्य स्वावलम्बी जीवन प्रेमी ये स्वाभिमानी व्यक्तित्व बुहा नं खनेदु । वं यःगु जीवनया स्वाभिमान यःगु चिनाखेंय् प्वंका तःगु दु—

“ छं छ हे धका बिचाः यासा
जि नं छ हे धका चवने फं मखु ।
सुयेया सुर्छो बहनीया चन्द्रमा
छ बिना संसासार शुन्य जुइ मखु ।”

अथे धका निर्मला शाक्य कठोर स्वभाव ह्य मनु मखु । वया सुयातं स्वयेके हायेके सास्ते मवः । य यःपित ला जन वं अयेके हायेके फइगु हे मथे ? गन कि वं चवया चवनी —

रुनेलाई हंसाउन जन्मेको म
मर्नेलाई नानं होइन
बच्चाउनको लागि जन्मेको
म मानिस हुं ।
रोएर होइन हाँसेर
दुःख र कठिनाई सँग
सङ्गको लागि जन्मेको
म मानिस हुं ।

काँडासँग खेतु परे
 हाँसी हाँसी खेतनलाई
 आसु सँग बर्षिन परे
 बधिराम गतिले बर्षिनलाई
 जन्मेको म मानिस हुँ ।

थुपि छुं पंक्ति निर्मला शाक्य या लहाः या आखलय् बुगु पंक्ति
 खः । वया मामं जि म्हाय्या जिथाय् बुगु जित धारघुरु याये मत्य न्हं
 धया तःगु धाःगु सफू व कापि पं पिहाँ वःगु थुजागु हे मेमेगु पंक्ति नं
 मडुगु मखु । तर थुपि पंक्ति निर्मला शाक्यया कविता वा रचनाया समा-
 लोचना मखु । वयागु सुमंति जक खः ।

जेठ २ गते २०३६ खुनु मइया बंग्ल निर्मला शाक्यवा वारय्
 नेपाल बैंक लिमिटेडया महाप्रबन्धकजुया १-२-२०३६ खुनुया ८४ न्यः
 आखःया कार्यालय— पत्र वा बीमा कम्पनीयात मालीगु कर्मया पत्र
 “ आज बिहान करिब १०.०० बजेतिर यस बैंकको कम्पाउण्डभित्र यस
 बैंकको गाडीले सुधी निर्मला शाक्यलाई किची बुधंटना भई दुःखव तथा
 असामयिक मृत्यु भएकोले ज्यादै दुःखित भै तपाईंलाई सूचित गरेका
 छौं ” धाःसा जेठ २ गतेया गोरखापत्रया समाचार त्रुगः हे मखिसै
 च्वांक धाल,

विधिको चिडम्बना

(कार्यालय प्रतिनिधि)

काठमाडौं जेठ २ गते । दैनिक कर्मक्रम अनुकूप कार्यालयमा
 काम गर्न पुग्दा कार्यालयको भागनमे मृत्युले पछेरे बसेको पत्तो आज
 नेपाल बैंक लिमिटेडकी एक महिला कर्मचारीलाई भइदिएन ।

नेपाल बैंक लिमिटेडको केन्द्रीय कार्यालयमा चल्ती विभागमा संघी टोकन बाँडेर बस्ने २७ वर्षीय सुश्री निर्मला शाक्यलाई आफ्नै कार्यालयको बसले किचेर मृत्युको मुखमा धकेलिदियो ।

नेपाल बैंक केन्द्रीय कार्यालयको आगनमा पुग्दा पछाडि फर्केर धार्क गर्न खोजिरहेको आफ्नै कार्यालयको बसले धक्का दिएपछि उनी झुडमा पछारिइन् । पछि अस्पताल पुग्दा उनको देहान्त भइसकेको घोषणा डाक्टरहरूले गरे ।

कार्यालय सहायक सुश्री शाक्यको यो आकस्मिक र असामयिक मृत्युमा शोक मनाउन नेपाल बैंक लिमिटेडको केन्द्रीय कार्यालय आज बन्द रह्यो ।

राससका अनुसार, बस चालक टेवहाल बस्ने वसु नारायण महर्जनलाई प्रहरीद्वारा हिरासतमा लिइएको छ ।

वयां लिपा निर्मला शाक्य मद्गु खँ न्यकं फौले जुल । नाति गुरु-जुया ज्ञानमाला भजन खलः या पासार्पि, बौद्ध तीर्थ यात्रा समितिवा पासार्पि, आनन्द कुटी, गण महाविहारया धर्म पासार्पि थःथः समवेदना ज्वना वल । तर नाति गुरुजु व वसपोलया जहान श्रीमती तीर्थमाया शाक्य मनुत दुहाँ वक्कपति छको छको खँ ककं उवया हे जक चवन ।

निर्मला शाक्य या थुगु असामयिक निधनय् तःगुमछि पत्रिकाय् नं आश्चर्यं कथं समवेदना पिहाँ वल । “ प्रतिज्ञा ” साप्ताहिकं (जेष्ठ २०३६) धाल, “ नेपाल बैंक लिमिटेड केन्द्रीय कार्यालयया चल्ती विभागया अफिस सहायक सुश्री निर्मला शाक्यया यागु हे कार्यालयया बसं वयसा थवहे जेष्ठ २ गते मंत । सुश्री निर्मला नेपाल बैंक लिमिटेड केन्द्रीय कार्यालयया आगन् थ्यबले पार्कं धायेत लिकथं हया च्वगु बेकया बसं धक्का बीवं बँय् जु वन । अस्पताल थ्यंका वयात मंत धका डाक्टर

तयैसं घोषणा यात । स्वर्गीय निर्मला शाक्य नेपाली बौद्ध जगतय् नाति गुरुजुया नामं ह्यस्पृह्य नाति शाक्यया माहिलीह्य म्हाय्, मब्जु खः । वं डिप्लोमा पात याये धुंकल । पाय्छि प्यदं न्ह्यो २०३२ साल जेष्ठ २ गते खुनु नित्से हे नेपाल बैक लिमिटेडय् दुहाँ बंहा खः । बुधो निर्मलाया आकस्मिक तथा असामयिक मृत्यु जूगुली थ्व प्रतिज्ञा साप्ताहिक परिवार पाखें बधा शोक संतप्त परिवारय्, हार्दिक समवेदना प्रकट याना सदया बंम्हयात चिर शान्तिया कामना याइ ।

थुकथं हे लुमंति खलः प्यूखा पाखें नेपाल भाषा पत्रिकाय् (१४।२।२०३६) बिचा हनाःखलःया ज्या खँय् सक्रिय जुया, निर्मला शाक्य स्वहाली याना तःगु लुमकल । श्री भर्णमान व श्रीमती जीवनलीला शाक्य बंम्हाः पाखें पशुपति नाथयाके शान्तिया प्रार्थना याना सही धावाज (४ जेष्ठ, २०३६) व नवीन खबर (६ जेष्ठ, २०३६) समवेदना पिहाँ बल । वथे हे दैनिक नेपालय् (६ जेष्ठ, २०३६) खुनु, शारदा प्रिन्टिंग प्रेस परिवार पाखें हाओ देश स (७ जेष्ठ, २०३६) खुनु, भर्णमान शाक्य पाखें “ हाओ देश ” य् (जेष्ठ, ३ २०३६) खुनु व शैक्षिक सीमांता (मासिकय्) नं समवेदना पिहाँ बल । नेपाल टाइम्सय् प्रकाशित पूर्णमान शाक्यमा समवेदनाय् निर्मला शाक्य इमान्दार महिला कर्मचारी खः मञ्जूदेवी शाक्य, धर्मशोभा शाक्य व नीरा शाक्यया समवेदना राष्ट्रपुकारय् (२४ जेष्ठ, २०३६) स प्रकाशित जुल । वथे हे ने० बै० लि० या निर्मला शाक्यया विभागीय कथं नापं नापं बैकया चलती परिवार पाखें नं गोरखापत्रय् (६ जेष्ठ, २०३६) समवेदना पिहाँ बल । तर थुपि समवेदनाया प्रत्येक प्रकाशन गन निर्मला शाक्यया हिलैषी व थःपिति पिनि लुमंति व सदभावना खः, उलि हे प्रत्येक समवेदना निर्मला शाक्यया माँ-ब्रौयात थः म्हाय् लुमंका ख्वयेत विषय नं जुल ।

थ म्हाय् मदया बंगु दुख्य् हानं थः म्हाय्या सङ्गति व शान्तिया एवं निर्वाणया कामना याना नेपाल बैंक लिमिटेडया उगु हे थासय् बुद्ध पूजा, शील-प्रार्थना, धर्म-देशना व परित्राण आदि पुण्य कार्य जुल, मन निर्मला शाक्ययात बैंकया हे बा० अ० ८४५ नं वसं धक्का नका कयला निघन यागु खः । मदया वना लच्छि बुखुनु २ आषाढ खुनु जूगु थुगु धार्मिक क्रियाय् आपलं भिक्षुपि अनागारिकापि व उपासक उपासिकापि सम्मिलित जूगु जुल । धार्मिक क्रियां लिवा मदया वंम्ह निर्मला शाक्यया उद्देश्य याना पुष्यानुमोदन मं जूगु जुल ।

थुकथं, अं थुकथं नाति गुरुजु व वसपोलया जहानया छम्ह म्हाय्-मच्चा संत । छम्ह विश्वविद्यालयय् बंधने धका मती तःम्ह स्नातक विद्यार्थी संत । बैंकया चलित विभागया कार्यालय सहायक संत । खुमति खलः या भाषा साहित्य ज्याया ज्यामि संत । शाक्य परिवारय् जन्म जूथे बुद्ध धर्म खेँ सोकेमा धका नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा ब्वना तःम्ह उपासिका संत । वया तता-केहे व दाजु-किजापिनि छम्ह स्नेही संत । मेमेपि सम्बन्धीपिनि, स्नेहीपिनि छम्ह ब्यक्ति संत । सकसियां शब्दय् सुथ्री निर्मला शाक्य संत । न्हीकेत जन्म जुयाम्हे धासां न्हिकेत स्वाना च्दनाम्हे धासां आखिर निर्मला शाक्यं अण्णःसित ख्वय्का हे वन । घटना चक्रया विचित्रतां समाचार व्यंक घात हे संवेग जुइक व “घाः” धाये मायेक निर्मला शाक्य संत । तर वास्तवय् ला अथे हे जूगु खः, अथे हे जूल गथे निर्मला शाक्यं थःम्हं हे न्हय्दं ति न्ह्यो धागु खः,

“ उफ् सिना बनी थो”

छगू निर्जीव प्राणी खेँ जि !”

(101)

Dhamma.Digital

थुलिं लाना मदया वंम्ह मय्जु

छग्गु समयय् भगवान् बुद्ध अग्गालव विहारय् विज्याना च्वन । थुगु इलय् सुं छम्ह थाज्या थाइम्हसिया म्हचाय्या उद्देश्यं वसपोलं “अन्धभूतो अयंलोको” धयागु उपदेश विया विज्यात ।

छन्हु भगवान् बुद्ध आलवि धयाथाय् विज्यात । वसपोल आलवि निवासीपिसं भिक्षाया नितिं निमन्त्रणा याःगु कथं भिक्षाया नितिं विज्याःगु जुया च्वन । भोजन याना विज्याये धुंका भगवान् बुद्ध अनुम दन याना विज्यासे आज्ञा जुया विज्यात, ‘मरणानुस्मृति भावनाया अभ्यास या । थःथम्ह थ गु जीवनया वारय् विचाःया । जिगु जीवनया थाःगाः मदु । जि अवश्य नं सी तितिम्ह खः । जिगु मृत्यु निश्चित खः । मरण जिगु जीवनया अन्तिम दिपू खः । जीवन अस्थिर खः । मृत्यु निश्चित खः । थये मरणानुस्मृति भावना मदुपिनि लागि मृत्यु ग्यानपु जुइ । जीवनय् मृत्यु वइवले मरणानुस्मृति भावना मदुपि ग्याइ । इतिमिति कनि । मिखाय् ख्ववि तया ग्याग्यां थुजाःपि मनूत सिनावनी । गथे लहातय् कथि मदुहा मनू तहाः वःगु खनेवं ग्याइ, हालिइ । ग्याग्यां हाहांहे तहावं न्याका सी माली । तर ल्लातय् कथि दुहा मनू तहाः तापाकं निसें वःगु खनेवं ग्याइ मखु ।

(२)

व सतर्कं सचेत जुइ । मरणानुस्मृति भावनाया अभ्यास
दुह्य व्यक्ति थःगु जीवनया अन्तिम अवस्था वःगु खना
ग्नाइ मखु । वरु व मृत्यु खना सतर्कं सक्षम जुइ ।
उह्य मनु चित्त ग्याका मृत्यु जुया वनी मखु । उक्किया
निर्ति मरणानुस्मृति भावना याये माः । मरणानुस्मृति
भावना या ।' तर भावान बुद्धयागु थुगु उपदेश न्यपि
मध्ये छह्यसितं वाहिक मेपि सुनान हे वांलाक थुइका
मनय् धारण पालन याय् फुगु मखु । अवले थुगु उपदेश
न्यपि सकलें थःगु सांसारिक प्रपञ्चय् हे भुले जुल । तर
छह्य हिखुदं दुह्य थाज्या थाइह्यसिया म्हाय्मचां बुद्धयागु
थुगु मरणानुस्मृति उपदेश न्यना थःथम्हं धाल, "भगवान
बुद्धयागु उपदेश धात्ये हे अमूल्य खः । जि थ्व मरणानुस्मृति
भावना याय् ।" थथे मती तया वं चा-न्हि धात्ये हे
मरणानुस्मृतिया भावना याय्गु यात ।

भगवान बुद्ध आलवि जेतवनय् लिहाँ विज्य त ।
उह्य थाज्या थाइह्यसिया म्हाय्मचां स्वदं तक थुगु बुद्ध-
यागु उपदेशयात धारण पालन याना ह्लियनं मरणानुस्मृति
भावनाया अभ्यास याना च्वन ।

भगवान बुद्धया ह्लिह्यसिया लोक उपकार याय्गु
ह्लिज्या मध्ये ह्लापांगु ज्या निरोध समापत्ति ध्यान जुया
च्वन । सुथ ह्लापां दना वसपोल निरोध समापत्ति ध्यानय्
च्वना विज्याइ । अले बसपोलया करुणाया जालय् पुण्य
संस्कार दुह्य सुं गुह्य वा छपुचः मनुष्यपि तःक्यं वनीगु

जुया च्वन । छन्हु भगवान बुद्धं निरोध समापत्ति ध्यानं
 लीगा थौं सुयात उद्धार याय् धका स्वया विज्यात ।
 थुवने थुह्म हे थाज्या थाइह्मसिया म्हाय्मचा वसपोलया
 करुणाया जालय् खने दत । थुह्म मिसा मचा थथे न्होने
 वय्वं वसपोलं थवयात छु जुल धका विवाः याना स्वया
 विज्यात । वसपोलं थःगु ध्यान वित्तं खंका विज्यात,
 थुह्म थाज्या थाइह्मसिया म्हाय्मचां गवलेनिसें जि उप-
 देश यानागु मरणानुस्मृति भावनाया खँ न्यन, अवलेनिसें
 हे व मरणानुस्मृति भावनाया अभ्यास याना च्वन । थथे
 थुह्म थाज्या थाइह्मसिया म्हाय् मय्जुं मरणानुस्मृति भावना
 याना वया च्वंगु स्वदं दत । आः जि आलविस वने ।
 जि थुह्म मिमामचायाके प्यगू खं न्यने । जिगु प्यगुलि
 न्यनेगु खँया वं पाय्छि जुइक हे लिसः वी । जि वयात
 साधुवाद वी । जि अले “अंधभूतो अयंलोको” गाथा
 अंश व्वनेव्वले वयात श्रोतापत्ति फल लाभ जुइ । थुह्म
 सिया कारणं आपालं मनूतय्त धर्माविबोध जुइगु नं अव-
 सर दइ ।

भगवान बुद्ध उक्रिया निति न्यासः भिक्षु संघपिसं
 चाहुय्का जेतवनं पिहाँ विज्यात । क्रमशः चारिका याना
 विज्याज्यां अगालव विहारय् थ्यंक विज्यात ।

आलविया मनूतयेसं भगवान बुद्ध आलविया अगा-
 लव विहारय् थ्यंकः विज्यागु खँ न्यनेवं इपि विहारय्
 बल । भगवान बुद्धयात निमन्त्रणा यात । थाज्या थाइह्म-

(४)

सिया म्हावं नं सिल, भगवान बुद्ध भग्न लव विहारय्
विज्यात । वया नुगलय् लयाः भय्भय् विल । अहां
थन भगवान बुद्ध विज्यात । जिह्य शास्ता उपदेशक
विज्यात । तिमिजाथे जांयीह्य बुद्ध विज्यात । स्वदँ लिपा
जि तथागत दर्शन याये दत । सुवर्ण समान ह्यासुसे
ज्वालाज्वालां थीह्य जिह्य उपदेशकयागु दर्शन याये दत ।
मधुर शब्दं व सारगु धर्म उपदेश विया विज्याइह्य तथा-
गतया दर्शन याये दत । जि वसपोलया सत्धर्म न्य वने ।
धर्मरस पान याः वने ।

तर थाज्या थाना च्व्ह्य वया वौम्हं वयात धाल,
“मैं, छह्य कापः न्या वइह्य मनूयात वी माःगु कापः
जि थाये सिधय्के मफया च्वन । कापः तानय् तिमि ।
कापः थायेगु धुंके हे मानि । थीं हे जि कापः थाना वी
मानि । याकनं तुकि तुला वी हति ।”

अब्रह्मसिगु थुगु खँ न्यना म्हाय्म्हं मती तल,
“जि धाःसा भगवान बुद्धयागु उपदेश नि न्यं वने मास्ते
वः । तर जिह्य अब्रुजुं धाःसा जित थथे हथाय्गु ज्या
ब्वया धाल । जि उपदेश नि न्यं वनेला, अथवा याकनं
तुकिनि तुला वीला ?” थथे विचाः यायां वं मनं मतं
धाल, “जि तुकि तुला याकनं यंका मबीवं जिमि ब्वा
हाली । जित ब्व नं वी । ज्या स्यती । उकि याकनं
तुकि तुला नि वी यंके माली । तुकि तुलेगु ज्या सिमधः
तले बुद्धयागु उपदेश न्यं वने जी मखु ।”

थथे मती तथा व अं कया फेतुत । हानं धराधर
तुकि तुल ।

उखे आलविया मनुतयेसं भगवान बुद्धयात निमन्त्रित
याना भोजन दोहल पिल । भोजनया पिण्ड पात्र लःलहाना
वी धुंका इपि छखे लिक्क फेतुत । भोजन सिधये धुंकल ।
भगवान बुद्धं उपदेश विया अनुमोदन याना विज्याई धका
छखे लिना फेतुना च्वन । भगवान बुद्धं विचायाना विज्यात,
“जि थन स्वीगू योजन यात्रा याना वयागु सुं छम्ह वालिका-
यागु कल्याणया लक्ष्य तथा वयागु खः । तर वयात धाःसा
थन वये मलाना च्वन तिनि । गवले ज्या सिधयेका व थन
वइ, अवले जि अनुमोदन याये ।” थथे विचाः याना विज्यासे
छखे फेतुना सुंक च्वना विज्यात । भगवान बुद्ध थथे सुंक
च्वना विज्यायेवं मेमेपि नं सकलें शान्तं व सुम्क च्वना
च्वन ।

उखे उह्य मिसा मचाया तुकि तुलेगु ज्या सिधल ।
तुकि तुले सिधयेका थःगु धकिचाय् व्याक्क तुकि तल । हानं
थः बौह्यसिया थाज्या थाना च्वथाय् वनेत पिहाँ वल ।
तुकि-धकि व्यकुं च्याना वःह्य उह्य म्हाय् मचा धर्म देशना
जुइगु थासय् थ्यनेवं दित । पिनेसं च्वना थथेक भगवान
बुद्धयात स्वल । भगवान बुद्धं नं छर्चो ल्हना विज्यात ।
हानं वयात स्वया विज्यात । थथे भगवान बुद्धं थःत स्वया
विज्यायेवं वया मती वन, ‘तथागत थुजागु धर्म सभाय्
धर्मशिनय् फेतुना विज्याना च्वन । वसपोलं थुजागु धर्मा-

(६)

शनय् चवना विज्याना नं जि पाखे स्वया विज्यातं । वसपोलं
जित हे सःता विज्याना चवंगु खः । वसपोलं जित तुरन्त
वा धका हे सःता विज्याना चवंगु खः ।”

थये मती तथा उह्य थाज्या थाइह्यसिया म्हाय्
मचां तुक्कि-प्रकि वय् दिकल । अले गन भगवान बुद्ध
विज्याना चवंगु खः, अन वन ।

भगवान बुद्धं वयात थये स्वया चवना विज्यागु व
स्वया विज्यागुया कारण दुगु जुया चवन । यदि उह्य म्हाय्
मचां अथे बुद्ध नापमलासें वन धाःसा उह्य विचारां
श्रोतापति लाये मफुवं थःगु जीवन सिति फुके मालीगु जुया
चवन । छाय् धाःसा वयागु जीवन आयू फुइ त्यंगु खः । बुद्ध
नापमलासें न्हां वन धाःसा वयागु भविष्य जीवन अन्धकार
व अनिश्चय्य लाना हे फुइगु जुया चवन । हानं अगतिस
लाइह्य जुया चवन । तर वे बुद्धया थाय् वना जक वन
धाःसा वयात श्रोतापति लाइगु जुया चवन । वयागु भविष्य
निश्चय जुइगु जुया चवन । व सिना वना मेगु जुनी तुषित
देवता लोक्य् जन्म जुइगु खः । थुकथं वयागु जीवनया अन्त
समय थरना चवंगु हानं वयागु भविष्य निश्चित यायेत
भगवान बुद्धं वयात थये स्वया विज्यागु जुया चवन ।

थाज्या थाइह्यसिया उह्य म्हाय् मचा बुद्धया थाय्
ध्यनेवं वयात बुद्धया खुगू वर्णं रश्मि खल । व आदरपूर्वक
बन्दना याना छखे लिना फेतुत । थये छखे लिना फेतूह्यसित
भगवान बुद्धं न्यना विज्यात, ‘मय्जु. छ गनं वयागु ?’”

“जि मस्यू, भगवन् ।”

“छ गन वने त्यनागु ले ?”

“जि मस्यू, भगवन् ।”

“छं छुं मस्यूला ?”

“जि स्यू, भगवन् ।”

“छु छं स्यू ला ?”

“जि मस्यू, भगवन् ।”

थुकथं भगवान बुद्धं प्यंगू खँ न्यना विज्यात । उह्वा
थाज्या थाइह्वासिया म्हाच्चं नं प्यंगू कथं लिसः विल । थुगु
लिसः न्यना अन मुना च्वंपिसं धाल, “स्व रे थुह्वा थाज्जा
थाइह्वासिया म्हाय्मचाया लिसः । गुजागु लिसः व ?
भगवन तथागत अर्हत् सम्यक् सम्बुद्ध लिसे नं ह्यित्थे
न्हाइपुके थें यःयःथें लिसः बिया खँ ह्माना च्वंगु स्व रे ।
गवले भगवान बुद्धं “छ गनं वयागु ?” धका न्यना
विज्यात । वं धाल, “मस्यू, भगवन् !” वं छु जि जिमि
थाज्या थाइह्वा अबुया छें वया च्वना धका धाये स्वा ला ?
हानं भगवान बुद्धं “छ गन वने त्यनागु” धका न्यना
विज्याःवले वं “तुकि ज्वना जिमि ब्वाया थाज्या थाना
च्वंथाय् वने त्यना” धका धाये माःगु खःनि ।

भगवान बुद्धं अन मुना च्वंपि सकसितं सुंक च्वनेगु
उजं जुया हानं न्यना विज्यात, मय्जु जि छंके “छ गन
वयागु” धका धयावले छं छाय् “जि मस्यू, भगवन्” धका
धया ? भगवान बुद्धं थथे न्यना विज्यायेवं वं धाल, “भन्ते

(८)

भगवन, छलपोलं थ्व स्वयं थःह्यं सिया विज्याःगु खँ खः, जि जिमि थाज्या, थाइह्य अबुया छं वयाह्य खः । थथे छलपोलं सीक सीकं न्यना विज्याःगु जुया निरिति छलपोलं जिके “छ गनं वयागु” धका न्यना विज्याःगुया अर्थ जि वांलाक स्यू । छलपोलं “छ गनं वयागु ?” धका न्यना विज्याःगुया अर्थ छ गनं गवले थन जन्म जुवःगु धका न्यना विज्याःगु खः । तर भगवन, जि जि गनं गुगु जुनि थन गवले जन्म जू वयागु धका मस्यू । उकिं भगवन, जि छलपोलयात विन्ति यानागु खः, “जि मस्यू, भगवन ।”

थथे लिसः विथेवं भगवान बुद्धं वयात आज्ञा जुया विज्यात, ‘छं पाय्छि जुइक धाल । मय्जु छं, पाय्छि जुइक धाल । जि गुगु न्ह्यसः न्यना व न्ह्यसःयात थुइका पाय्छि जुइक माःगु कथं छं लिस विल ।’

भगवान बुद्धं वयात थथे साधुवाद विया विज्यात । थ्वयांलिपा हानं वसपोलं मेगु खँ न्यना विज्यात, मय्जु जि गवले छंके न्यना, छ गन वनेगु ? जि छंके थथे “छ गन वनेगु” धका न्यनावले छं छाया “जि मस्यू, भगवन्” धका लिसः विया ?”

“भन्ते भगवन्, छलपोलं स्वयं हे सिया विज्याःगु खँ खः, जि तुकि धकि ज्वना जिमि ब्वायात तुकि ब्यू वना च्वनाह्य खः । जि जिमि ब्वाया थाज्या थाना च्वं थाय् वना च्वनाह्य खः । थथे सीक नं छलपोलं जिके “छ गन वने त्यनागु” धका न्यना विज्यात । उकिं जि स्यू, छलपोलं ‘छ

गन वने त्पनागु' धका न्यना विज्यागुया मेगु हे अर्थ दु । छलपोलं जिके 'छ गन वने त्पनागु' धका न्यना विज्याःगुया अर्थ छ थनं सिना वना गन जन्म जू वने धका न्यना विज्यागु खः । तर भगवन, जि मस्यू, थनं थुगु जन्मं लिपा जि गुगु जुनी लाः वनीगु खः । थनं सिना वना छु जुया जन्म जू वनीगु खः जि मस्यू । उकिं भगवन् जि छलपोलयात "जि मस्यू, भगवन" धका लिसः वियागु खः ।"

थथे लिसः विन्ति यायेवं भगवान बुद्धं वयात आज्ञा जुया विज्यात, "छं पाय्छि जुइक लिसः विल । छं जिगु न्ह्यसःयात थुइका न्ह्यसःयात ल्वय्क व पाय्छि जुइक हे लिसः विल ।"

थथे भगवान बुद्धं निकोगुवार साधुवाद विया विज्यात । थथे साधुवाद विया विज्याये धुंका हानं निगूगु प्रश्न याना विज्यात, "गवले जि छंके न्यना छाय् छं मस्यूला ? अवले छं धाल 'जि स्यू, भगवन ।' छं थथे धयागु छाय् खः ?"

"भन्ते भगवन, जि स्यू जि अवश्य नं सी तिनि । थथे अवश्य नं सी तिनिगु जुयालि जि भन्ते भगवान, जि स्यू धका धयागु खः ।"

उहा मय्जुं थथे धका विन्ति यायेवं स्वकोगुवार वयात भगवान बुद्धं साधुवाद विया विज्यात । थथे साधुवाद विया विज्याये धुंका वसपोलं हानं न्यना विज्यात, "जि छंके गवले छं स्यूला धका न्यना, अवले हानं छं धाल,

(१०)

भन्ते भगवान् जि मस्यू । भो मग्जु. छं थये छाया धयागु खः ?”

लिसलय् उह्य कापः थाइह्यसिया म्हाचं हानं विस्ति यात, “भन्ते भगवन्, जि स्यू, जि अवश्य नं सी तिति । तर जि मस्यू, गवले छु इजय् जि सी धका जि छु मस्यू । जि चान्हे सीगु खः ला, ह्तिने सीगु खः, अथवा सुयय् सीगु. खः ला थये जि छु मस्यू । थये गुगु इजय् गवले जि सी धका जि मस्यू । उकिं हे भगवान् बुद्धं “छु छं स्यूला ?” धका न्यना विज्यायेवं जि हानं “जि मस्यू भन्ते ।” धका विस्ति यानागु खः ।

थये विस्ति यायेव भगवान् बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात, छं पाय्छि जुइक लिसः विल । जिगु न्हस यात त्वय्क पाय्छि जुइक लिसः विल ।

थुकथं भगवान् बुद्धं प्यकोगुवार साधुवाद विथा विज्यात । थये साधुवाद विथा विज्याये धुंका मुना च्वपि परिषदपित सम्बोधन याना आज्ञा जुया विज्यात, थन थुलिमछि छिपि मुना च्वन । तर सुनानं हे वयागु लिसः यात थुइके मफु । छिपि सकलें वयागु लिसः खं न्यना अजुगति चाया च्वन । थवं थके खँ ह्लाना च्वन । गुपिके दुनेया मिखा प्रजा चंसु मद्दु, वास्तवय् इपि सकलें लाया मिखां खँपि खःसां नं कापि थें हे जक खः । गुपिके थुजागु दुनेया खँ थुइकेगु खंकेगु नुगः मिखा दइ, उपि हे मिखा दुपि व खँपि चंसुवान जुइ । थये आज्ञा जुया विज्यासे भगवान् बुद्धं थुगु

गाथाया उपदेश विया विज्यातः-

“अन्धभूतो अयंलोको, तनुकैरथ विपरसति ।
सकन्तो जाल मुत्तोव, भ्रप्पोस्सग्गाय नच्छत्तो 'ति ॥

थुगु लोकया मनूत दुनेया मिखा प्रजा चसु मदुसा कांपि समान खः । हानं अल्प बुद्धिं मनुतये दथुइ अनित्यादि स्वभात्र धर्म थुइका सीका च्वनीं मनुत भतिचा हे जक जुइ । थ्व संसारय् गथे व्याधाया जालय् मलाःपि कुंगःत अर्थात् व्याधां जाल हुलीबले जालय् तक्कनी मखुं पि कुंगःत भतिचा जक जुइ । वये हे आपालं प्राणीं पि मारया जालय् तःक्यना दु ख सिया दुर्गतिस लाना च्वनी । अत्यन्त अल्प प्राणीं पि जक थुगु मारया जालय् मलासे सुगतिस लाः वनी, निव्रण प्राप्त याइं पि जुइ ।”

थुगु धर्मदेशनाया परिसमाप्तिस उह्य थाज्या थाइह्य-सिया म्हाय्मचा श्रोतापत्ति फलय् प्रतिष्ठित जुल । हानं आपालं मनुतयेत धर्मया खँ अवबोध जुल ।

थथे भगवान् बुद्धया न्हासःया लिसः विये थुंका हानं उकिया हे प्रसंगय् बुद्धं विया विज्याःगु उपदेश न्यना श्रोतापत्ति जुइथुंका उह्य थाज्या थाइह्यसिया म्हाय्मचां तुकि धकि ज्वना विहारं पिहां वन । तुकि धकि ज्वना थः अबुया थाज्या थाना च्वंगु थासय् पाखे स्वया वन । थुवले वया अबुह्यसिया धाःसा थाज्या थाथां त्पानुया कुकुकु न्ह्यो वयेका च्वंगु जुया च्वन । म्हाय्हां वना अबुह्यसित तुकि

(१२)

दुगु धकि त्रिल । थये तुकि धकि व्यूवले तुकियागु थलं तुकि
थूचाय् लाना ठक्कर नल । तुकि थल तांगरां तुगुरुं सः
वयेक तांगाले ववय् कुतुं वन । थथे कुतुं वंगु सलं थाज्याया
तानय् च्वना च्वंहा अबुहा कसंग वन । अले न्ह्योया सुरेतुं
थाज्याया हाता साल । थूचा उखें थुखे घ्वाना हःगु फोचाला
वन । थूचिया चौकां वया म्हाय्हासिया छाती तःसकं लाः
वन । थूचां कयेवं सहायाये मफया म्हाय्हा अनसं गोतूवन ।
हानं अनसं मृत्यु जुन । मृत्यु जुया तुपित देवलोकय् जन्म
जुल ।

वौहासिया होश वयेवं थः म्हाय् भोसुना च्वंगु खन ।
अथेक स्वतं म्हाय् हा छहां हि जुया च्वंगु खन । हानं थः
म्हाय्या प्राण हे वने धुंकूगु खंबले वं थःगु नुगः तये
मफुत ।

पुत्री वियोगं वयागु नुगः साव ल्पन । थः म्हाय्
अथे हागसे मख्खें मद्रया वंगुलि वं नुगः तया तयार्थे तये
मफुत । न्हावक हे थःगु मनयात बुइका चीत कुतः याःसां
थःगु मन ची फुगु मखुल । अन्तय् वं भगवान बुद्धया थाय्
वसा जक नुगःया शोक, दुःख व वेदना शान्त याये फइ धका
मती वल । व थःगु म्हाय् मदुगु शोक व दुःख ज्वना
भगवान बुद्धयाथाय् शरण वन ।

भगवान् बुद्धयाथाय् वना वसपोलयात वन्दना याना
थःगु दुःख खँ बिन्तियात, 'भो भगवन् ! जिगु दुःख वेदना
शान्त याना विज्याहुं । जिहा म्हाय् मंत । जित तुकि व्यू

वःम्ह जि म्हाय् जिगु हे न्होने जिगु हे थाज्याया थूचां
 कया घाः जुल । व अनसं म्हागसे मखं थें मदया वन । पलख
 न्हापा तरु जि थाय् न्होने वःम्ह जि म्हाय्, घौछि
 न्हो तरु जीबितम्ह जि म्हाय् पलख लिपा हे मदया वन ।
 घौछि लिपा हे निष्प्राणम्ह जुया वन । भन्ते भगवन, जि
 म्हाय्, म्हागसे तंथे तना वन । मन हे पत्याः मजू कथं फुना
 वन । भो भगवन, जिगु नुगःया घाः लायेका विज्याहुं ।”

भगवान बुद्ध करुणा शीतल हृदयया आनुभाव
 मुक्तम्ह जुया विज्याना च्वन । म्हाय् मदुगु दुःखं नुगःपा
 तज्ज्याइथें च्वंम्ह उम्ह थाज्या थाइम्ह पुत्री विद्योगीयात
 करुणापूर्ण वाणीं आज्ञा जुया विज्यात, ‘छं शोक याये मत्य ।
 श्व संसार अनन्त खः । श्वया थाः गाः धयागु हे मदु । छं
 गुलि गुलि जन्मय् गोम्ह गोम्ह म्हाय् मदये धुंकल श्वया
 ल्याःचाः मदु । छं जन्म जन्मय् थः म्हाय्पि मदया वंवेले
 गुलि धरधर ख्ववि हायेका ख्वया वये धुंकल । छं थः
 म्हाय्पि मदया जन्म जन्मय् हायेका वःगु ख्ववि जक मुना
 तल धाःसां प्यंगू समुद्रया लः सिबे अप्वः जुइ धुंकल जुइ ।
 हे पेसकार ! हे थाज्या थाइम्ह ! थुगु संसारया अन्त मदु ।
 थुगु अनन्त संसारय् शोक व दुःखया ल्याःचाः नं यानां याये
 हे फइ मखु । उकिं श्व संसारय् चाःहिला च्वंतले हे सिना
 वने माःगु दुःख व थः काय् म्हाय् आदि थः थिति सिना
 वंगु दुःख फया हे च्वने माली तिति ।”

थुकथं बुद्ध अनन्त संसारया दुःखया उपदेश विया

(१४)

विज्यागु न्यता, हानं थ्व संसार दु.खं सदांया लागि मुक्ति
प्राप्त यायेत संसारया जन्म मरण चक्रं हे छुटे जुइ मानि
धयागु थुइका उम्ह थाज्या थाइम्ह म्हाय् मदुगु दुःख सहयाये
फत । हानं वं ज्ञान खंकल । थुजागु म्हगसे म्हगसेथे योपि
नाप बाये मालीगु जन्म मरणया चक्रय् चाःहिला च्वने मयेल
धका मती तथा भगवान बुद्धयाके प्रवज्या फवन ।

भगवान बुद्ध वयात अनुकम्पा तथा उासम्पदा विया
विज्यात । थाज्या फुककं वां छ्वया गुलुपाः छगः ज्वना एवान्त
चित्तन व मननश् जुल । थःगु शील गुण धर्म वांत्वाक पालन
यात । म्हगसेथे थः म्हाय् मदया दुःखीगु नुगलं क्वातुक
अनित्य भावना यत्त । छुं दिन लिपा हे वयागु आश्रव फुकक
क्षय जुल । वयात अर्हत्त्व प्राप्त जुल ।

Dhamma.Digital

विष वाणं मदया वंम्ह छत्त माणवक

छत्त माणवक कोशल राज्यया सेतुय्य धयागु नगर
याम्ह छम्ह ल्याय्मम्ह ब्राम्हण खः । वया मां वौया व याकः
काय् खः । वयात उकि हे योग्यम्ह काय्मचा याये धका
उक्कट्टा धयागु आसय् पुष्करसाती ब्राम्हणया थाय् विद्याध्ययन
याके छ्वःगु जुया च्वन ।

छत्त माणवक तःसकं ज्ञान दु । वं याकनं सयेका
सीका नं काये फु । उकिसनं छत्त माणवक सयेके सीकेगुली
श्याः हे अलसी नं मचाःम्ह जुया च्वन । उकि वं याकनं हे
प्रसिद्धम्ह पुष्करसाती आचार्यया थाय् शिल्प विद्या व मंत्र
विद्या सयेका काल ।

शिल्प विद्या सयेका सीका काये धुंका वं थः गुर्याके
विदा पवन । हानं वं धाल, “भो गुरु ! जिं छल्पोलयाथाय्
च्वना शिल्प विद्या व मंत्र सयेका काये धुन । जिं छें वने ।
छल्पोलयात जिं छु गुरु—दक्षिणा चढे याये ।”

अवलेया इलय् गुरु—दक्षिणा धयागु सकल विद्या
स्यना सयेका सीका काये धुनेवं तिनि वीगु जुया च्वन । हानं
दक्षिणा निता कथं वी ज्यूगु जुया च्वन । विद्या सयेका सीका
काये धुंम्ह शिष्यं गुर्याथाय् च्वना स्वयं नं मेपित छुं दँ स्यना
कना वीगु छता प्रकारया गुरु दक्षिणा जुया च्वन । मेगु

(१६)

प्रकारया गुरु दक्षिणा दुथें फुथें नगद दां वीगु खः । उकिं
आचार्यम्हेसिनं धाल, “छं छें वना मां वीयाके गुजागु गुरु
दक्षिणा वीगु खः न्यं । नगद गुरु - दक्षिणा वीगु जूसा दोछि
कार्षिण दां छंगु छेंया वैभव कथं वी हये ज्यू ।”

थुकथं गुरुयाके विदा कया ल्याय्म्ह छत्त माणवक
गुरुयात वन्दना याना सेतव्या नगरय् लिहां वल । छें थ्यनेवं
मां वीयात वन्दना यात । अले म्हं फु मफु गुलि गथे सयेका
सीका वया धयागु खँ जुल । छत्त माणवकं थःम्हं सयेका
सीका वयागु मंत्र व शिल्प विद्या वारय् खँ कन । मां वीपि
निम्हं साव लय्ताल । छत्त माणवकं गुरु - दक्षिणा वीगु खँ
धायेवं मां - वीपिसं थः काय्यात नगद दां हे विद्या छ्वयेगु
ख धाल । छाया धाःसा इमि आः थः काय् लिसे वाया च्वने
मास्ते वःगु मखुत । नगद गुरु-दक्षिणा विद्या छ्वये धायेवं
छत्त माणवकं उखुनु हे वी माःगु गुरु दक्षिणा तुरन्त व्यू वने
धका धाल । तर वया मां-वी पिसं उखुनु हे छ्वयेगु इच्छा
मया : । नकतिनि थ्यंकः वःम्ह काय्यात तुरन्त विदा विद्या
छ्वये फइगु नं गथे । उकिं तुरन्त थम्हं वी माःगु गुरु-दक्षिणा
व्यू वने हयाय् चाःम्ह काय्यात वया मां - वी पिसं धाल,
'वावु, थौं लिवाये घुकल । कन्हे जक हुं ।”

थः काय्यात थथे धया छत्त माणवकया अबुम्हं दोछि
कार्षिण दां प्वःचिके विल । तर उखे छत्त माणवक विद्या
व्वना शिल्प व मंत्र सयेका लिहां वःगु खँ नगरय् प्रचार
जुल । गुरु - दक्षिणा व्यू वनीगु खँ नं सिल । खुंतयेसं नं थुगु

खँ सिल । इमिसं छत्त माणवकयात् स्याना उगु कार्षापिण
लाका कायेगु खँ काँछित । हानं कार्षापिण दां लाका कायेगु
ग्वःसा ग्वया छत्त माणवक वनीगु लँपुइ दथुइ लाःगु छगू
जंगलय् वना इपिं सुला च्वं वन ।

उगु हे इलय्, छत्त माणवक गुरु- दक्षिणा वीत वनीगु
दिनया नसंचाय् भगवान बुद्ध सदाथें वसपोलमा न्हिज्या कथ
महा करुणा समापत्ति ध्यानय् च्वना विज्याना थौं सुयात
उद्धार याये धका लोकय् स्वया विज्याःगु जुया च्वन । थथे
भगवान बुद्धं महा करुणा समापत्ति ध्यानय् च्वना स्वया
विज्याइगु वखतय् पुण्य संस्कार दुम्ह व्यक्ति वसपोलया
करुणाया जालय् खने दइगु जुया च्वन । उखुनुया महा करुणा
समापत्ति ध्यानं लिपा उम्ह हे छत्त माणवक खने दत ।
वसपोलं उम्ह ल्याय्म्ह ब्राम्हण पुत्र छत्त माणवक बुद्धया
शरणय् वना शील प्रतिष्ठित जुइगु खँ खंका विज्यात । उखे
वयात खुं तयेसं दाया स्याका च्वने मालीगु खना विज्यात ।
वयात मृत्युं पनेगु मजूसां मृत्युं लिपा सुगति प्राप्त यायेत
बुद्धया उपदेश व शरणं उपकार जुइगु जुया च्वन । हानं वं
सुगतिस जन्म जुइ धुंका वया मां-वौपिनिगु विरह वेदना
शान्त यायेत विमान सहित मनुष्य लोकय् व वये फइगु खँ नं
ध्यान दृष्टि खंका विज्यात । उकिं भगवान बुद्ध छत्त माणवक
ब्राम्हण पुत्र सिबे न्ह्यवः हे व वइगु लँय् छमा सिमाक्वय् च्वं
विज्यात । उखे छत्त माणवक ब्राम्हण पुत्र नं थः गुरुयात लव
ल्हायेगु गुरु-दक्षिणा दोछि कार्षापिण प्वः पाछाया छें पिहाँ

वल । सेतव्य नगरं उक्कट्टा पाखे वनेगु लँपु ज्वना वन । ववं
लँपु दयुइ छमा सिमा क्वय् भगवान विज्याना चवंगु खन ।
भगवान बुद्धयात् खनेवं अन छको छखे लिक्क दन । अले
भगवान बुद्धं न्यना विज्यात्, “छ गन वने त्यना ?”

छत्त माणवकं लिसः विल, “भो गौतम, जि जिम्ह
आचार्य पुष्करसातीयात् गुरु दक्षिणा वीत वना च्वना । जि
उक्कट्टा तक वनेगु खः ।”

भगवान बुद्धं हानं न्यना विज्यात्, ‘हे माणवक ! छं
छु थः गुरयाके त्रिशरण धयागु छुकीयात् धाइ, पञ्चशील
धयागु छु खः स्यना काय् धुन ला ? हे माणवक ! छं त्रिशरण
धयागु छु पञ्चशील धयागु छु खः स्यूला ?”

भगवान बुद्धया न्ह्यसः न्यना छत्त माणवकं लिसः
विन्ति यात्, “भो गौतम ! जि त्रिशरण छुकीयात् धाइ धयागु
मस्यु । जि पञ्चशील धयागु छुकीयात् धाइ धका नं मस्यु ।
त्रिशरण धयागु छुकीयात् धाइ हानं पञ्चशील धयागु छु खः
आज्ञा जुया विज्याहुँ ।” थये त्रिशरण व पञ्चशीलया वारय्
सीकेगु छत्त माणवकयाके इच्छा जुल । मंत्र व शिल्प सयेका
वःह्य उह्य ल्याय्मह्य ब्राह्मण पुत्र छत्त माणवकं त्रिशरण व
पञ्चशील धयागु छुकीयात् धाइ धका सीकेत मती तल ।
भगवान बुद्धयाके न्यन ।

अले भगवान बुद्धं वयात् अथेसा न्यं धका आज्ञा जुसे
त्रिशरण धयागु छु खः पञ्चशील धयागु छु खः आज्ञा जुया
विज्यात् । हानं भगवान बुद्धं वयागु चित्तया आचार कथं

वयात गायावद्ध (कवितां) त्रिशरण विधि स्थना विज्यात -

यो वदतं पवरो मनुजेसु,
सक्यमुनि भगवा कतकिच्चो ।
पारगतो बलविरियसमङ्गी,
तं सुगतं सरणत्थमुपेहि ॥

राग विरागमनेजम सोकं,
धम्ममसङ्घतमप्पटिकूलं ।
मधुरमिमं पगुणं सुविभत्तां,
धम्ममिमं सरणत्थमुपेहि ॥

यत्थ च दिन्नमहप्फलमाहु,
चत्तसु सुचीसु पुरिसयुगेसु ।
अट्ट च पुग्गल धम्मदसा ते,
सङ्घमिमं सरणत्थमुपेहि ॥

गुम्हसिनं उत्तमगु खँ कना विज्य इ गुम्ह मत्रापुरुष
मध्यय् श्रेष्ठह्य पुष्प खः, गुह्य याये माक्क ज्या याना कृतकृत्य
जुइ धुंकूह्य खः, गुह्य संसारं पार थ्यने धुंकूह्य खः, गुह्य बल
वीर्यं दुह्य व वांलागु उत्तमगु थासय् थ्यने धुंकूह्य खः - उह्य
शाक्यमुनि भगवान बुद्धया शरण हूँ ।

राग मदुगु, तृष्णा मदुगु, शोक मदुगु गुगुं कारणं वा
हेतुं दया वःगु वस्तु मखुगु असंस्कृतगु, गबलें दुःख कष्टया
लिसः वइ मखुगु पाय्छि मज्जू मदुगु अप्रतिकूलगु हानं सुमधुरगु,

(२०)

निपुण व सुविभक्त जुया च्वंगु धर्मया शरणं हुं ।

गन दान वी बले तःधंगु फल लाइ, विशुद्ध जुया च्वंवि
प्यंगू युगल पुद्गलपि व छहा छहा ल्याखं च्याहा पुद्गलपि
दुः।।थुमिसं धर्मयात खंका काये धुंकल । उपि संघया शरण्य
हुं ।

थुकथं भगवान बुद्धं छत्त माणवकयात शरणं वनेगु
गाथा स्यना विज्यात । शिल्प व मंत्र विद्या सयेका वये धुंकुहा
छत्त माणवकं तुरुन्त उगु स्वपु गाथामय त्रिशरण सयेकल ।
हानं बुद्धं “शरणं हुं” धका धया विज्याःगुया थासय् “शरण
वने” धका मिले याना गाथा वयेकल । “शरणत्थमुपैहि”
धया तःथाय् सरणत्थमुपेमि” धका धया सयेका काल ।

हानं भगवान बुद्धं वयात पञ्चशीलया फल आनि-
संसया बारे नं आज्ञा जुया विज्यात । पञ्चशील समादान
यायेगु विधि न स्यना विज्यात । छत्त माणवकं पञ्चशीलया
फल आनिसंस न्यना थुइका काल । पंचशील समादान यायेगु
विधि नं सयेका काल । अले छत्त माणवकं भगवान बुद्धयाके
'भन्ते, आः जि वने' धका विदा पवन । त्रिरत्न गुण स्मरणया
गाथा ब्वब्वं जंगलय् दुहां वन ।

भगवान बुद्धं नं थ्वयात जुइ फुगु उपकार थुलि हे
खः हानं सुगति उत्पन्न जुयेत थुलि दयेवं गांः धका भालपाः
भगवान बुद्धं नं जेतवनय् लिहां विज्यात ।

उखे लयताःगु चित्तं त्रिरत्नया गुण स्मरण यायां
“यो वदतं पवरो मनुजेरु” गाथा ब्वब्वं छत्त माणवकं जंगलय्

दुहाँ वनावं चवन । शीजय् प्रतिष्ठित जुया थथे त्रिरस्त गुण
गानय् हे छत्त माणवक मुग्ध जुया वना चवन । दुष्टपिं खुंतयेसं
छत्त माणवकयात् लँय् दथुइ नाप लात् । अत्रे हानं खुंत मध्ये
सुला च्वंहा छहा खुंयागु विष थुना तःगु वणया प्रहारं छत्त
माणवकयात् कल । विचारा अनसं प्राणान्त जुल । खुंत
वयागु गुरु-दक्षिणा दोछि कार्षापण ज्वना वन ।

त्रिशरण गुण स्मरणया थाथा व्वना वना च्वगु चित्तं
याना छत्त माणवक ब्राह्मण पुत्र चना दना वःहाथे मनुष्य
लोकं स्वीगू योजन दुगु लुंया विमानय् च्वना त्रायत्रिश
सुगति लोकय् देवपुत्र जुया जन्म जुल ।

थुखे जंगलय् वःपिं मेपिमं छत्त माणवक यात् सिना
च्वंगु खन । सेतव्य नगर पाखेया ह्यस्यू पिसं सेतव्य नगरय्
वना छत्त माणवकया मां-वौयात् उगु खबर कं वन । उकट्टाय्
वनीपिं हानं बयात् ह्यस्यू पिसं वना पुष्करसाती ब्राह्मणयात्
उगु समाचार कं वन । थुगु खत्रर सीवं छत्त माणवकया
मां - वौपिं व थः थितिपिं उगु जंगलय् वल । छत्त माणवकया
मां-वौपिं छाति दादां खवया चवन । हागसेथे मती हे मतया
कथ थः सयेके सीके धुंकुहा ल्याय्म्हम्ह काय् मदया वंगु दुःख
इमिसं फयां फये हे फुगु मखुत् । थःगु छे गुरु-दक्षिणा बिया
वये धका थःगु माःगु ज्याय् वःम्ह काय् थथे दुष्टतये ह्लातय्
लाना सी माली धका इमिसं मती तक हे न तःगु मखु । गोदं
गोदं तक बाया मावक, मंत्र व शिल्प विद्या सयेका छन्हु छका
खाः कयं वया थथे इमित तोता वनी धका मती तक न लूगु

मखु । इमिसं नुगः तयां तये मफया ह्वाय् ह्वाय् ख्वया च्वन ।
 हानं उखे पुष्करसाती ब्राम्हण नं थः परिवारपिं सहित अन
 थयंरुवल । थःत गुरु दक्षिणा वीगु कर्तव्यया लैय वया च्वम्ह
 शिष्य खुंतये वाणं कया सीगु खँ याना पुष्करसाती ब्राह्मण-
 यात नं तःसक दुःख जुल । थुह्वा ल्याय्हाह्वा ब्राह्मण पुत्रया
 मृत्यु जूगु खँ न्यंकनं प्रचार जुल । अन उक्कट्टा, सेतव्य व
 इच्छानगलया आपालं आपालं मनूत मुन । अन मुं वःपिं मनूतं
 फुकसिनं हे धया थें ल्याय्हाह्मह छत्त माणवकया मृत्युइ दुःख
 ताया च्वन । गुलिं गुजागु जौभन इलय् मदया वन धका नुगः
 मच्छिका च्वंपिं जुया च्वन । गुलिं विद्या सयेका सीका वया छुं
 याये मलावं मदया वन धका ख्वया च्वंपिं जुल गुलिं गुजागु
 थःगु याये माःगु ज्या याये माःगु कर्तव्य गुरु-दक्षिणा व्यू वनां
 च्वम्ह युवकयात वाणया प्रहार फये माल धका हाला च्वंपिं
 जुया च्वन । तर संसारय् न्हाक्को हाःसां ख्वःसां मदये धुकूम्ह
 सुं प्राणी हानं म्वाना लिहाँ वइगु मखु । छत्त माणवकया म्ह
 नं अथें तया तये ज्यूगु नं मखुत । उकिं ह्वाय् ह्वाय् हूहू ख्वया
 च्वंपिनि दथुइ, नुगः मच्छिका च्वंपिनि दथुइ मृत छत्त माणवक
 यात अग्नि संस्कार यायेत जंगलया छखे कुने सिं पंचिन ।

थुखे भगवान बुद्ध भिक्षु संघपिं लिसे छत्त माणवकया
 मां-वौया शोक मदयेका आपालं जनयात नं धर्म अविबोध
 याना विज्यायेत हानं उगु जंगलय् विज्यात । हानं त्रायत्रिंश
 देवलोकय् जन्म जूम्ह छत्त माणवक देवपुत्रं थःगु सम्पत्ति
 खना प्रत्यवेक्षणा याना स्वत । पंचशीलय् च्वना बुद्धया शरणय्

वनःगुलि याना थुजागु दिव्य सम्पदा लाभ जूगु सीता काल ।
 हानं भगवान बुद्ध उगु वन जंगलय् तुं हानं विज्याना च्वंगु
 नं खन । थःगु ज्यू मदुह्य शरीर अग्नि संस्कार यायेत ख्वया
 हाला च्वंगु नं मिल थुगु इलय् वना बुद्धयात वन्दना याना
 बुद्ध, धर्म व संघया वर्णन याःसा आपालं मनूतयेत प्रभाव
 लाइगु नं विचाः वल । अले जंगल छगुलि आलोकित जुइक
 जां थीका छत्त माणवक देवपुत्र भगवान बुद्ध गन विज्याना
 च्वंगु खः अन वल । थ्व खना अन मुना च्वंयि मनूत नं थ्व
 सु वःगु खः ? भगवान बुद्धयाथाय् निप्पा ह्लाः क्खिपति नं
 प्यंपुंका विन्ति याना च्वम्ह सु खः ? धका अन छचालं मुं वल ।

भगवान बुद्धं उम्ह छत्त माणवक देवपुत्रयाके न्यना
 विज्यात, 'जाज्ज्वलयं जः विया प्रभा छचालं ह्वला देवलोकं
 थुगु मनुष्य लोकय् वयाम्ह छ सु खः ?'

थुगु हे कथं छत्त माणवक देवपुत्र यागु अनेक कथं
 वयान याना भगवान बुद्धं थ्व नं न्यना विज्यात, 'हे देवपुत्र,
 छं छु याना थुजागु फल लात ? छं छु कर्म याना आमजा गु
 दिव्य जीवन दत ? छंत गथे देव विमान दत ?'

भगवान बुद्धयागु आज्ञा न्यना छत्त माणवक देवपुत्रं
 वसपोलयात विन्ति यातः-

समयिध पथे समेच्च माणवेन,
 सत्थानुसासि अनुकम्पमानो ।
 तव रतनवररस धम्मं सुत्वा,
 करिस्सामी ति च ब्रवित्थ छत्तो ॥

भगवन्, स्वयं छत्त माणवकं ब्राह्मणं थुगु हे लँय्
छलपोलयात् नाप लाःगु खः । छलपोलं अनुकम्पा तथा
धर्मोपदेश याना विज्यात् । अत्रे रत्न मध्ये उत्तमगृ धर्मरत्नया
खं न्यना छत्त माणवकं “जि थुगु हे धर्म पालन याये” “धका
प्रतिज्ञा यात् ।

थथे धका विन्ति याना भगवान् बुद्धं थःत नाप लासें
निसें न्यंगु खँ व प्राणी स्याइपित सुनानं प्रशंसा याना मतःगु
खँ, परवस्तु खुया काये मत्यःगु खँ, मेपिति रक्षा याना तःह्य
पर स्त्री वा पर पुरुष गमन याये मज्यूगु खँ, मखुगु खँ ह्लाये
मज्यूगु खँ, मध्यपानं तापाके माःगु खँ उपदेश विद्या विज्याःगु
नं अन सभाय् उहा छत्त माणवक देवपुत्रं न्यंकल ।

हान उगु हे लँपुइ बुद्धयागु उपदेश न्यना पंचशील
कया त्रिरत्नयागु गुणगान यायां वना च्वनावले जंगलय् निगु
सिमानाया दधुइ थ्यंवले धन सम्पत्तिया लोभं खुंतयेसं थःत
वाणं कयेका हःगु व थः उगु वाणं कया मृत्यु जुगु खँ नं कन ।

छत्त माणवक देवपुत्रं हानं थ्व नं भगवान् बुद्धया
न्होने वया थः मां-वौ गुरु व स्वजन परिजन पिनि न्होने
विन्ति यात्, ‘भगवन्, छलपोलयागु छकूचा उपदेश न्यनाया
फल ला जित सुगति सुख लाभ जुल धाःसा छलपोलया धर्म
न्ह्यावले न्यना धारण पालन माइपित छु जक लाभ जुइगु
जुइ ? इमित ला गुगुं भय धयागु मद्दुगु अमृत हे लाभ जुइ ।’
थथे विन्ति याये धुंका हानं भगवान् बुद्धयागु उपदेश न्यनेगु
निंति विन्ति यात् ।

भगवाय बुद्धं नं देवपुत्रं व अन मुना च्वंपि छत्त
 माणवरुया मां-वो व परिषदया निंति आनुपूर्वी वाखं कना
 विज्यात । भगवान बुद्धयागु उपदेश न्यना देवपुत्र यात व वया
 ह्वांय् ह्वांय् ख्वया च्वंपि मां-वो पित श्रोतापत्ति फल लाभ
 जुल । मेपि अन मुना च्वंपित नं धर्म अभिसमय लाभ जूगु
 जुल ।

सां चवया मदया वंम्ह बाहिय दारुचीरिय छम्ह जीवन मुक्त व्यक्तित

“सहस्समपि चे गाथा” धयागु गाथा भगवान बुद्धं
जेतवनय् विहार याना विज्याना च्वंवले तःधीह्य बाहिय
दारुचीरिय धयाह्य व्यक्तिया विषयय् चर्चा जूगु प्रसंगय्
आज्ञा जुया विज्याःगु खः ।

बाहिय दारुचीरिय बाहिय कुलेयाह्य जुया च्वन ।
उकिं वयात बाहिय दारुचीरिय धका धाःगु खः । हान
सिख्वालां भुनागु वसः पुना च्वंहा जुया वयात दारुचीरिय
धका धाःगु जुया च्वन । तर वयागु धात्थेंया नां मेगु हे दये
माःगु जुया च्वन । छाय्धाःसा व सिख्वालाया वसतं पुना
जुइ सिवे न्ह्यः छह्य धात्थें सम्पन्नह्य महाजन सार्थवाह खः ।

बाहिय दारुचीरिय महाजन जुया च्वंगु अवस्थाय्
तःकोमछि सिन्धु नदी पार याना व्यापार याये धुंकल । छको
सुवर्णं भूमि समुद्रय् थः मनुत लिसें व्यापार यायेत वना
च्वंगु खः । समुद्रय् वना च्वंवले हे द्वंगाय् प्वाः गना लः
दुहाँ बल । न्ह्याक्क हे कुतः याःसां उगु प्वाः ती मफुत ।
द्वंगाय् समुद्रय् कुतुं वन । द्वंगाय् च्वंपि मनुत मध्यय् महाजन
छह्य तोता सकलें हे न्यांया आहार जुल । महाजन छह्यसिनं

द्वंगाया सिपौ छपौ ज्वना लाला काकां तःधंगु उद्योग याना
सुप्पारक देशया सिथय् थ्यंक वल । तर समुद्रं थहाँ वःवले
वयाके कापु छपु हे ह्यय् मदु । थुकथं नांगा जुया निति उह्य
महाजन जंगलय् दुहाँ वन । हानं जंगलया सिख्वालां ह्यय्
भुना नये त्वनेया निति नगरय् चाया थल छगः ज्वना दुहाँ
वल ।

सिख्वालां म्हय् भुना चायागु थल ज्वना भिक्षा पवं
वःम्ह उम्ह महाजनयात खनेवं मनूतयेसं वयात अहंत् धका
धाल । साव हना वना तथा भिक्षान्न दान विल । थथे थःत
हना वना तःवले हानं भिक्षान्न दान व्यू वःवले उम्ह महाजनं
मती तल, जि आः वसः पुने जी मखु । जि वसः पुन कि
जित हना वना तइ मखु । पूजा सत्कार याइ मखु । जित
भिक्षान्न वी मखु । जिगु नां नं जाइ मखु । छाय् जि थ्व हे
वसः पुना थुगु हे जीवन महने ? थथे मती तथा वं वसः
मपुनेगु यात । उगु हे पहः चहलय् च्वनेगु यात । मनूतयेसं नं
वयात सिख्वालां पुना तःह्य अहंत् दारुचीरय अहंत् धका
खूव माने यायेगु यात । वया मती नं बुलुं बुलुं थःत थहाँ
जि धात्थें अहंत् धयाह्य खः अथवा अहंत्या लँय् थ्यह्य खः
धयाथें च्वना वल ।

अप्वः मान सम्मान दयेवं थःत थहाँ सिमाख्वालां
पुना चा थल ज्वना वयागु खँ वयात लोमन । थम्हं थःत
ध्वलानागु मचाया वन । धात्थें हे थः अहंत् वा अहंत्या लँय्
लाःह्य हे खः धका भालपीगु यात । थुकथं भ्रम जालय्

लायेवं वया ह्लापाया जन्मया थःलाःह्य सुं छह्य देवतां वयात
वयागु उगु भ्रम मदयेका विल ।

अतीत बाखँ

वया थःलाःह्य धयाह्य देवता ह्लापा काश्यप बुद्धया
शासनय् न्हेह्य पासापि नापं भिक्षु जूपि मध्येह्य छह्य पासा
खः । शासनय् वांलाक धर्मया प्रतिपालन मजुइवं इमि थवं
थवे खँ ह्लात । बुद्धया शासन दनिवले हे कीपि छाय्
निर्वाणया निति उद्योगशीलपि मजुये ? थुकथं सल्ला याना
थःगु लुं वह हीरा मोति छें बुं सकतां त्याग याना जंगलय्
वन । जंगलय् छगः तगोगु पहाड खनेवं तस्वाःगु पहाड गये
न्ह्यो थवं थवे धाल, “का लाःनि । सुया छेंया भोग विलास
व संसारया सुख यः इपि आःतले लाःनि लिहाँ हुँ । तर इपि
मध्ये सुं हे लिहाँ मवं । अले तस्वाःगु पर्वत गल । पर्वतया
चवकाय् थयंका इमिसं ध्यान भावना यात । हानं ह्लापांगु
चाह्य हे न्हेह्य पासापिनि पुचलय् दकसिबे तःधीह्य अर्हत्
जुल ।

अर्हत्त्व लाभ जुया ऋद्धि नं लाभ जूह्य उह्य
दकसिबे तःधीह्य जीवन मुक्त सुथ ह्लापां अनोतत्त दहया
दतिवन ह्या उत्तर कुहं भोजन भिक्षा कया हल । हानं थः
लिसें वःपित धाल, “का दतिवन या, का भोजन याः वा ।”
तर इमिसं धाल, “छु कीसं सु ह्लापां अर्हत्त जुइ वं हःगु
भिक्षान्न सकसिनं नये धका धयागु दु ला ?” थथे महु ।
उकिं जिमिसं नं थःथःम्हं अर्हत्त्व लाभ याना काये । स्वयं

थःगु निरिति थम्हं हे भिक्षा पवना ह्ये । थथे धका दृढ प्रतिज्ञा
 याना इपि ध्यान भावनाय् तल्लीन जुल । कन्हेखुन्हु चान्हे
 निम्हम्ह पासाम्ह सित मार्ग फलया स्वंगूगु तहः अनागामीत्व
 लाभ जुन । वं नं अथे हे दतिवन व भिक्षान्न हया सकसितं
 निमन्त्रणा यात । तर थथे हःगु भिक्षान्न ग्रहण याये धका
 धया तयागु मद्दु धका सुनानं स्वीकार मयाः । थः थम्हं हे
 ज्ञान ध्यान व मार्ग फल लाना भिक्षाटन याना भिक्षान्न ग्रहण
 याये धका धाल ।

थथे न्हेम्ह भिक्षुपि वन जंगलया पर्वतय् चवं विज्याःपि
 मध्ये दकसिबे थकालिम्ह अर्हत् जुया निर्वाण जुया विज्यात ।
 निम्हम्ह भिक्षु अनागामी जुया ब्रम्हलोकय् जन्म जू वन ।
 त्यपि न्याम्ह सितं निर्वाण मार्गय् थ्यंकः वने मफु ।
 न्हेन्हु लिपा इपि परलोक जुया देवलोकय् जन्म जुल ।
 देवलोकय् जन्म जुया लिपा थुम्ह भगवान बुद्ध जुया
 विज्याःबले इपि मनुष्य लोकय् विभिन्न कुलय् जन्म जुल ।
 इपि मध्ये छम्ह जुजु पुक्कुसाति जुया जन्म जुल । छम्ह कुमार
 काश्यप जुया जन्म जुल । छम्ह थुम्ह दारुचीरिय जुया जन्म
 जुल । छम्ह दव्व मल्ल जुया जन्म जुल । छम्ह भिक्षु सभिय
 जुया जन्म जुल । थुगु कथं ह्लापायागु जन्मया सम्बन्ध दुगु
 यात हे थःया सम्बन्ध धाःगु जुया चवन ।

दारुचीरियं थःगु द्वं खंकुगु

दारुचीरियं अप्वः मनूतयेसं आदर सत्कार तयेवं
 थःत अर्हत् हे धका भालपीगु याःबले थुम्ह हे ब्रम्हां वयात

वयागु भ्रम मदयेका विल । क्यात हे दारुचीरिय छ अहत्
 मखु । छ अहत् मागया लँपुइ नं मलाःनि । छँ थुजागु ज्या
 खँ नं याना च्वंगु मदु गुकि छ अहत् जुये फइ ।” धका ब्रम्हां
 धाःवले वं कसंग वंकल । दारुचीरिय थःत थम्हं विचाः याना
 स्वत । थः द्वंगा स्यना वल्ल ज्यू वचे याना सुप्पारक प्रदेशया
 जंगलय् दुहाँ वनागु खँ लुमन । अले म्हे तीत वःस मदया जक
 सिमाख्वलां पुनागु नं चाल हानं नये पित्याना चायागु थल
 ज्वना नगरय् भिक्षा वयागु नं लुमन । अले हानं मनूतयेसं
 थःत सिमाख्वलां पुना भिक्षा वःम्ह जुया मथुसें अहत् धाःगु,
 थंम्हं न थःगु जाःगु नां क्वमकायेत लाभ जूगु मान सम्मान
 कयावं च्वनेत सिमा ख्वलां हे पुनेगु यानागु दुने नुगलं निसें
 चाल । मनूतयेसं धया हे थःत नं थम्हं जि अहत् हे खः ला
 धका मती तयागुनं स्मृति दत । वं अले देवतायाके न्यन, ‘ हे
 जित न्ह्यलं चायेका ब्यु वःह्य देवता, छं जित अहत् जूह्य मनू
 गन दु कयना ब्यु । सुनां अहत् मार्गया उपदेश वी कना ब्यु ।

थये धायेवं देवतां वय त थनं उत्तर पाखे श्रावस्ती
 नगर दु । अन हे भगवान बुद्ध विज्याना च्वंगु दु धका धाल ।
 हानं वसपोलं हे निर्वाण मार्गया उपदेश विद्या विज्याइ धका
 न थुइका विल ।

दारुचीरिय पुण्य संस्कार दुम्ह जुया च्वन । उकि वं
 तुरन्त हे श्रावस्ती वनेगु मती तल । उखुनु चान्हे हे पलाः
 मदिस्से श्रावस्ती वन । गनं पलख हे मदिसे दारुचीरिय
 श्रावस्ती थयंक बल ।

दारुचीरिय सरासर श्रावस्ती जेतवन विहारय् थ्यंक वन । तर अबले भगवान बुद्ध सुथ न्ह्यार्पाया भिक्षाया निति विहारं नगरय् भिक्षाटन विज्याना च्वंगु जुया च्वन । दारुचीरिय भिक्षुणि नाप लात । इमिसं धाल, “भगवान बुद्ध भिक्षाटन विज्याना च्वन ।”

जितवनय् विज्याना च्वंणिं भिक्षु पिस सुप्पारकं निसें चांचां जेतवनय् वयागु धका दारुचारियं धायेवं “भिक्षु पिसं भतिचा आराम का, भगवान बुद्ध भिक्षाटनं लिपा विहारय् वि हे विज्याइ” धका धाल । तर भगवान बुद्धया दर्शन यायेगु व निर्वाणया लंपुया उपदेश न्यनत तःसकं चित्तय् उत्साह जुया च्वंहा दारुचीरियं धाल, “जि भगवान बुद्धया दर्शन मलासें दी मखु । फेतुना च्वने मखु । सुनां र्यू, थुजागु इच्छा दुसां निर्वाणया लंपुयागु उपदेश मन्यसें न्यने मखकं हे बुद्ध भगवान निर्वाण जुया विज्याइ ला अथवा जि थः हे सिना वनी ला छू छू । जि सच्छि व नीगू योजन पलाः मदिसे न्यासि वया भगवान बुद्ध विज्याना च्वंगु थासय् थ्यंकः वये धुन । आः हानं भगवान बुद्धया दर्शन मलासे गथे दिना च्वने । जि बुद्धया दर्शन मयासें वसपोल यागु उपदेश मन्यसे दी नं मखु । फेतुइ नं मखु ।”

थये धया दारुचीरियं भगवान बुद्धया सत्तिकक जि थ्यन धका प्रीति शरीर खाका गन भगवान श्रावस्ती नगरय् भिक्षा विज्याना च्वंगु खः उखे पाखे हे स्वया वन । अन भिक्षा-टन याना विज्याना च्वंहा महाकारुणिक बुद्धयात वं दर्शन

यात । भगवान् बुद्ध दर्शन दयेवं अनेक पुण्य संस्कार दुह्म उह्म दारुचीरिय प्रीति विभोर जुल । लँय् हे भगवान् बुद्धया चरणय् शाष्टांग प्रणाम याना विन्ति यात, “शास्ता भगवन् जित उपदेश विया विज्याहं । भगवन् जि तापाकं निसं छलपोलया उपदेश न्यनेत निर्वाणया मार्गं ज्ञान न्यनेत पलाः मदिसे वया च्वना । भगवन्, जित उपदेश विया विज्याहं ।”

भगवान् बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात, “जि भिक्षाटनया निंति लँय् वया च्वना । थुगु ई उपदेशया लागि उपयुक्त मजू ।”

भगवान् बुद्धया आज्ञा न्यना दारुचीरियं हानं विन्ति यात, “भन्ते भगवन् ! जि थ्व संसारय् यक्व भ्रमया जालय् चाःहिले धुन । जि तापाकं निसं वया च्वना । जि मस्यु भगवन् गवले गन जिगु अन्त दु । जि थ्वनं मस्यु, भगवन् गवले निर्वाण जुया विज्याइ । भगवन्, जित याकनं उपदेश विया विज्याहं ।”

भगवान् बुद्धं द्वितीयवारं न वसपोल भिक्षाटनया निंति विज्याना च्वनागु खँ आज्ञा जुया विज्यात । तर स्वक्रोगुवार वाहिय दारुचीरियं प्रार्थना यायेवं वयाके धर्म प्रतिया श्रद्धा व प्रीति गाक्कं दुगु खंका उपयुक्त समय जूगु खना भगवान् बुद्धं लँय् दथुइ दना दना हे दारुचीरिययागु उपदेश न्यनेगु प्रार्थना स्वीकार याना विज्यात । लँपुइ दथुइ दना दना हे भिक्षापात्र ह्लातय् तया भगवान् बुद्धं दारुचीरिय यात उपदेश विया विज्यात—

“वाहिय, छं थथे सयेका का । गवले छं स्वया चवना अवले स्वया चवना धका जक स्मृति ति । गवले छं न्यना चवना, अवले न्यना चवना धका स्मृति ति । गवले छं विचाः याना चवना अवले छं विचाः याना चवना धका स्मृति ति । वाहिय, स्वयावले स्वया जक चवना धका, न्यना वले न्यना जक चवना धका, विचाः याना वले विचाः जक याना चवना धका स्मृति ति । गवले निसें वाहिय, छ थन मदु, अवले छ थुगु संसर्य मदु, मेगु संसार्य मदु हानं थुपिं निगूया दथुइ नं गनं मदु । थुलि हे थुइवं दुःखया अन्त जुइ ।”

थुकथं स्मृति प्रस्थान भावना याना स्वयावले स्वया चवना धका जक, न्यनावले न्यना चवना धका जक मती तइवले अन राग द्वेष व मोह्य् प्यपुनेत अवसर मदु । थुकथं स्वयेवले न्यनेवले आदि व्याक्क इन्द्रियया ज्या खँ रूप शब्द गन्ध रसारिस राग, द्वेष व मोह प्यपुने मफैगु जुया चवन ।

भगवान बुद्धयागु उपदेश न्यना चवंवले उपदेश न्यना चवचवं हे वाहिय दारुचीरिययागु व्याक्क अकुशल व क्लेश क्षय जुल । वयात अर्हत्त्व लाभ जुल । हानं वाहिय दारुचीरियं भगवान बुद्धयाके उपसम्पदाया निंति प्रार्थना यात ।

थथे उपसम्पदा फवनेवं भगवान बुद्धं वयाके न्यन, “वाहिय, छु छंके पात्र दु ला ? छु छंके माःगु चीवरादि परिस्कार दु ला ?”

वाहिय दारुचीरियं लिसः विल, “मदु भन्ते, जिके चीवर मदु । माःगु पूरा चीवरादि परिस्कार मदु ।”

अले भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात, “अथे जूसा

पात्र चीवरादि दयेकि ।”

थथे आज्ञा जुसे भगवान बुद्ध भिक्षाटनया लँय् न्ह्यज्यां विज्यात । भगवान बुद्धं वयात ‘एहि भिक्खु ।’ थन वा भिक्षु धायेवं पात्र चीवर धारण याये दइह्म वाहिय दारुचीरिय मखया च्वन । छ्वाय्धाःसा वं ख्वीद्वः दँ ध्यान भावना याना वल, तर गबलें सुं भिक्षु छह्मसित हे अष्ट परिस्कार दान याना वये धुंकूगु मदया च्वन ।

वाहिय दारुचीरिय वीतराग, वीत दोष व वीत मोह जुया भगवान बुद्ध भिक्षाटनया लागि लँय् न्ह्यां विज्यायेवं थः नं पात्र व चीवरया निति विज्यात । तर साया रुपय् वःह्म यक्षणिनं वयागु खःगु वोहल्य् पाखे तःसकं च्वया विल । हानं तुरन्त हे वयागु प्राणान्त जुल ।

भगवान बुद्ध भिक्षाटनं लिपा भोजन भपाः विज्याये धुंका भिक्षु संघपि लिसें व हे लँपुं विज्याः वले वाहिय दारुचीरिययागु ह्म धूद्वँय् लाना च्वगु खना विज्यात । थ्व खना भगवान बुद्धं जीवन मुक्त जुया निर्वाण जुइ धुंकूह्म दारुचीरियया अग्नि संस्कारया निति भिक्षुपित आज्ञा जुया विज्यात, “भिक्षुपि, गनं छें वना गुगुं छेंया खापा छपा कया हति । थुह्म मनुया शरीरयात शहरं पिने यकि । शहरं पिने यंका थ्वयागु शरीर छ्वयेका छ्व । हानं थ्वयागु शरीरांश (अस्थि) तया छ्गू स्मारक दयेकि ।”

भगवान बुद्धयागु उपदेश अनुसार भिक्षु पिसं वयागु अग्नि संस्कार याना शरीरांशया स्मारक दयेवल । हानं विहारय् लिहाँ वया भगवान बुद्धयात वसपोलया आज्ञा कथं

फुक्क ज्या याये धुंगु खँ विन्ति यात । लिस भिक्षुपिसं उहा वाहिय दारुचीरियया भविष्यया वारे विन्ति यायेवं आज्ञा जुया विज्यात, “भिक्षुपिं वाहियं निर्वाण साक्षात्कार याये धुंकल । भिक्षुपिं, भिक्षुपिनि दथुइ वा अनुयायी पिनि दथुइ तुरन्त थुइका कायेगुली सत्य अवबोध याना कायेगुली वाहिय अग्र खः ।” भिक्षु पिनिगु जिज्ञाशयात शान्त याना भगवान बुद्धं वाहिय दारुचीरियं भिक्षाटनया लँपुइ दथुइ हे उपदेश न्यंगु व दक्क क्लेश क्षय याना निर्वाण साक्षात्कार याना काःगु तथ्य नं प्रकाश याना विज्यात ।

भिक्षुपिसं भगवान बुद्धयात विन्ति यात, ‘भन्ते भगवान, भिक्षाटनया लँय् दथुइ च्वना हे छलपोलं उपदेश विज्या वले उगु उपदेश ला तस्सकं हे चिकिचाहाकः जुइ । थथे छत्वाःचा उपदेश न्यना हे वं गथे अहंत्व लाभ याना काल?’

भिक्षुपिसं थथे धका विन्ति यायेवं भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात “भिक्षुपिं, छिमिसं धर्म उपदेशयात तहाकः पतिहाकः धका दाना स्वये मत्य । द्वलंद्वः अनर्थ पदं जाःगु गाथा उपदेश सिवे छगू जक पद, गाथा व उपदेश नं श्रेष्ठ खः, गुगु न्यना उपसम्मति व मुक्ति प्राप्त जुइ ।” थथे आज्ञा जुसे थुगु गाथा वाहिय दारुचीरियया लक्ष्य तसे भगवान बुद्धं गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

सहस्समपि चे गाथा, अतथ्य पदं संहिता ।

एकं गाथा पदं सेट्थो, यं सुत्वा उपसम्मति ॥

अनर्थ जाःगु द्वलंद्वः गाथा स्वया नं अर्थ जागु छपु जक गाथा हे उत्तम खः, गुगु गाथा न्यना शान्ति प्राप्त जुइ ।

साँ चवया मवुम्ह सुप्पबुद्ध कुष्ठी

सुप्पबुद्ध जन्म जुसँ निसँ शरीरं सराः लिसँ थ्व संसारय् वःहा खः । व राजगृहया छगू गरीब कुलया मांयागु कोखं जन्म जूहा जुया च्वन । वं मांयागु गर्भय् च्वंसँ निसँ हे वया मांया नये मखं । न्हाबले प्वाः मजायेक नया त्वना हे वया मामं वयात लां जायेकल । हानं व बूबले गर्भं निसँ हे ह्वाय् व न्हेपं मदुहा शंखकुष्ठ ल्वय् दुहा जुया च्वन । अथे नं वया मां-बौपिसं तःसकं दुःख कष्ट सिया नं सुप्पबुद्धयात मायां ब्वलंकल । मचाया कारणं न्हाक्क हे दुःख जूसां पवना नये फुगु उमेर मजूतले वया मां-बौनं वयात लहिना हे तल । पवना नये फुगु उमेर जुइवं मां-बौपिसं वयागु ह्वातय् पवनेगु खप्पर तया ब्रिया धाल, “बाबु, आः छ तःधि जुल । छँ थःगु कर्म व्युथें पवना नयेगु या ।”

सुप्पबुद्धं अबले निसँ पवना पवना नया जुल । ब्रयागु म्हं ला ध्वगिना कुच्चा कुच्चा कुतुं वया च्वनी । ह्नि-हितिकि तिकि नना च्वनी । तःधंगु शरीरया पीडां वयात दुःख कष्ट बिया तल । व ह्वाय् ह्वाय् ख्वया च्वनी । थुकथं व गुगु लँय् गुगु भासय् चान्हय् बासं च्वनी, अन लँ लिक्क च्वपि अन थासय् सत्तिकक च्वपि व हाःगु ख्वःगु न्यनां न्यने मफ्या न्ह्यः वयेके हे फइ म्खुगु जुया च्वत । उकि हे वयात च्वपि

थनीह्य अथवा सुयातं छने मवीम्ह कुष्ठ रोगी धयागु अर्थय्
सुप्पबुद्ध (सुप्पबुद्ध) कोष्ठी धका धाःगु जुया च्वन । थुकथं
राजगृहया दक्क मनूत मध्ये दकले सकले दु खीह्य हानं महा
दरिद्रह्य मनू थुह्य हे सुप्पबुद्ध कुष्ठी जुया च्वन ।

सुप्पबुद्धं धू वांछ्वइ थाय् अथवा फोहर वांछ्वइ
थाय्या भ्वाथः कापः मुता वसः पुता च्वनी । उखें थुखें छें
क्वय् मल्ली वना च्वा गालय् वा फोहर वां छ्वया तःथाय्
दुगु च्चिपः जा आदि सिना सिना नया पवना पवना नया वं
थःगु जीवन हना च्वन ।

सुप्पबुद्धया ह्लापाया विपाक

परापूर्वकालय् ह्लापाया जन्मय् सुप्पबुद्ध काशीराज्यया
वाराणसी नगरय् जुजु जुया जन्म जूगु जुया च्वन । छको व
जुजुया तिसा वसतं तिया यक्व दयेक लावा लस्कर मुंका
सकसिगुं मिखा थः पाखे साला नगरय् चाह्चु वन । अवले
हे छह्य प्रत्येक बुद्ध गन्धमादान धयागु पर्वतं अन हे नगरय्
भिक्षा पवं विज्याःगु जुया च्वन । प्रत्येक बुद्धं तःसकं शान्त
दान्तगु शील स्वभावं विजित इन्द्रियं नाइक पलाः छिना भिक्षा
पवना च्वना विज्याःगु खः । अले मनूतयेसं जुजुयात मस्वसे
सकसिनं प्रत्येक बुद्धयात स्वया च्वन । जुजुं थःत मस्वःसे
मनूतयेसं गनं मेथाय् स्वया च्वंगु खन । अले जुजुं थःत मस्वःसे
मनूतयेसं गन सुयात स्वया च्वंगु धका सीकल । जुजुं प्रत्येक
बुद्धयात खन । अवले प्रत्येक बुद्ध अत्यन्त वृद्धह्य जुया च्वन ।
हानं वसपोलया चीवर नं पुलां जुया ऊलिऊलि नलिनलि

वःगु जुया च्वन । जुजुं निगू असख्य व छगू लाख पारमि-
रिता पूर्ण याना विज्याःम्ह उम्ह प्रत्येक बुद्धयात खन नं
नमस्कार याये मफुत । अरु चित्त तक नं प्रसन्न याये मफुत ।
थःगु सौन्दर्य व ऐश्वर्यया अभिमानं चूरम्ह जुजुं प्रत्येक बुद्धया
जीर्ण वस्त्रया दुने च्वंगु पुण्य सम्भारयात खंके मफु । अःखः
वयात तं पिहाँ बल । मनुतयेसं थूमह बुद्ध व जीर्ण वस्त्र पुना
वम्ह भिक्षाचारीयात स्वस्वं जित वास्ता हे मयाः । जि
पाखे ला मिखा व्वया स्वयेगु तकं मयाः । उकिं “सु खः व
कोरीम्ह मनु, चीवरं पुना वरो भिक्षा वया च्वन” धका वचन
ल्हात । हानं थथे दुष्ट वचन ल्लाना थुकनं विया वन ।

थुगु हे प्रत्येक बुद्ध प्रति ल्लाःगु दुष्ट वचन व अनुचित
व्यवहारया विपाकं याना जुजु मरण लिपा महानरकय् उत्पन्न
जुल । हानं ल्यं दनिगु विपाक भोग यायेत राजगृहया छम्ह
दरिद्रया कुलय् थथे कोढी जुया जन्म जूगु जुया च्वन ।

सुप्पबुद्ध कुठ्ठीया धर्मावबोध

छको भगवान बुद्ध राजगृहय् च्वगु वेणुवनया कलन्दक
निवापथय् विज्याना च्वंगु जुया च्वन ।

अवले हे राजगृहया दक्क मनुत सिबे दकले सकले
दरिद्रम्ह हानं तःसकं दुःखीम्ह कोढी ल्वय् जूमह सुप्पबुद्ध नं
अन हे दुगु जुया च्वन ।

भगवान बुद्धं महा परिषदयात धर्म उपदेश विया
विज्याना च्वंगु खः । सुप्पबुद्ध कुठ्ठीं तापाकं निसें यक्व मनुत
मुना च्वंगु खना मती तल, “धात्थे नं अन नये त्वनेगु इना

च्वंगु जुइ । उकि जि नं अन मनूत मुना च्वं थाय् थ्यंकः
वने माल । जित नं अन नये त्वनेगु छुं कायेगु पवनेगु दइ ।”

थथे मती तथा सुप्पबुद्ध कुष्ठी मफु मफु अन मनूत
मुना च्वंथाय् थ्यंक वल । तर अन धासा छुं नये त्वनेगु इना
च्वंगु मखु । अन ला स्वयं भगवान बुद्धं धर्मदेशना याना
विज्याना च्वंगु जुया च्वन । थ्व खनेवं वया मनं मनं धाल,
“घाः थन ला नये त्वनेगु इना च्वंगु मखु खनिसा । थन ला
श्रमण गौतमं परिषदपित्त धर्म उपदेश याना विज्याना च्वंगु
धका जुया च्वन ।” सुप्पबुद्धं थथे नये त्वनेगु कायेगु पवनेगुलि
आशां घाःसां थःत थम्हं धाल, ‘जि नं थौं धर्म उपदेश न्यने
माल ।” थथे मती तथा व छखे लिक्क कुने फतुत ।

अले भगवान बुद्धं छ्चालं धर्म उपदेश न्यनेत फेतुना
च्वंपि मनूतयेत स्वया थःगु चित्तं इमिगु चित्तया वारय् विचाः
याना विज्यात । बुद्धं “थन दक सिबे धर्म थुइका काये फुहा
सु दु” धका परिपदय् छ्चालं स्वया विज्याःवले वसपोलं
कोढिम्ह सुप्पबुद्धयात खंका विज्यात । सुप्पबुद्धं धर्मावबोध
याना काये फइ धका थुइका विज्याये धुनेवं भगवान बुद्धं
सुप्पबुद्धया हे उद्देश्य तथा आनुपूर्विकथा आज्ञा जुया विज्यात ।

आनुपूर्विकथा कथं दान कथा, शील कथा अले हानं
नैष्कर्म्यया महत्त्व गुण भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात ।
भगवान बुद्धं उपदेश विया विज्याज्यां सुप्पबुद्ध कुष्ठीयागु चित्त
यच्चुसे च्वना वंगु खंका विज्यात । वयागु चित्त क्वातुया वंगु
नं खंका विज्यात । वयागु चित्त अर्थ हे नीवरण रहित जूगु,

प्रसन्न जूगु प्रमुदित जूगु नं भगवान बुद्धं सीका विज्यात । थुलि जुइवं भगवान बुद्धं स्वयं प्राप्त याना विज्यागु धर्म दुःख सत्य, दुःखसमुदय सत्य, दुःख निरोध सत्य व दुःख निराध मागं सत्यया खं कना विज्यात । भगवान बुद्धयागु थुगु उपदेश न्यना यच्चुसे च्वंगु वसतय् रंग वांलाक ज्वनी थें सुप्पबुद्ध कुष्ठी यात नं अन हे फेनुना च्वंच्वं विरज, वीतमल धर्मचक्षु (धर्मया मिखा) लाभ जुल । वं सिल, “गुलि नं समुदय धर्मत दु, इपि फुक्क निरोध धर्म खः ।”

गथे अथलय् वा थलय् लः तया साबुं वा खालः तइ । अले धू फोहर कीगु वसः उकी क्वफाना न्हुया वा बूत्र स्याना वसः यच्चुसे च्वंकी । हान उकी रंग तयेवं रंग ज्वनी । वथें हे बुद्धं आज्ञा जुया विज्यागु आनुपूर्वि कथा रूपी थलय् सुप्पबुद्धया श्रद्धा रूपी लः जुल । अले अनेक आगन्तुक क्लेशं हाकुगु चित्त स्मृति, समाधि व प्रज्ञाया साबुं वा खालः तया वीर्यं द्वारा न्हुतु न्हुया बूत्र स्यायेवं वयागु चित्त मल मदया वन । यच्चुसे च्वंगु वसतय् रंग तयेवं ज्वयें अले भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यागु आर्य सत्य धर्म चित्तय् ग्यल ।

सुप्पबुद्ध धर्म वांलाक यथार्थं गथे खः अथे खंहा दृष्टधर्मी जुल । धर्मयात लाना धारण याना काःहा प्राप्त धर्मी नं व जुल । धर्मयात थुकथं धारण पालन याःहा बिदित धर्मी जुया धर्मया दुनें निसें थुइका शंका धयागु मतम्ह सुतानं धयां गुगुं कथं नं विचलित मजुइहा धर्मयात तोती मखुहा नं

व जुल । धर्मया वैशारद्यताय् ध्यना भगवान् बुद्धयागु धर्म
थुइकेत सुयागुं भरय् च्वने म्वालम्ह जुइवं सुप्पबुद्धं गन भग-
वान् दु अन वनेगु मत्ती तल । तर मनूतयेगु उजागु भीरय् ला
कुचा कुचा ध्वगिना च्वंगु, ह्नि-हि तिकि तिकि वया च्वंहा
सुप्पबुद्ध कुष्ठी अन वने मच्छिगु जुया च्वन । उखे भगवान्
बुद्ध परिषद्पि चिला वनेवं जेतवन विहारय् विज्यात ।

सुप्पबुद्धया धाःसा थःत प्राप्त जूगु ज्ञान बुद्धया न्ह्योने
छको विन्ति यायेगु व वसपोलयात अभिवादन याये मास्ते
वःगु जुया च्वन । उकिं तुतामं चुया गन भगवान् बुद्ध
विज्याना च्वंगु दु. उखे स्वया वना च्वन । अवले हे इन्द्रं
उह्य कोढीह्य सुप्पबुद्धया बुद्ध प्रतिया श्रद्धा व धर्म प्रतिया
ज्ञान पूर्ण आस्था परीक्षा यायेगु मती तल । थथे मती तथा
सुप्पबुद्ध कुष्ठीया न्ह्योने च्वना धाल, “हे सुप्पबुद्ध ! छ
मनूत मध्ये दकले सकले गरीवह्य खः । छ साव हे चीकूगु
चित्तह्य खः । छ साव हे दुःखी जुया च्वन । उकिं हे सुप्पबुद्ध,
यदि छं बुद्धयात बुद्ध मखु धका, धर्मयात नं धर्म मखु धका,
संघयात संघ मखु धाःसा जित आवं निसें बुद्ध नं माःगु मद्दु,
धर्म नं माःगु मद्दु, संघ नं माःगु मद्दु धका धाःसा जिं छंत
उलि थुलि मदयेक हे धन बी ।”

थुगु खँ न्यना सुप्पबुद्धं धाल, ‘जित थुगु खँ धाः वया
च्वनाम्ह छ सु खः ?”

इद्रं धाल, “हे सुप्पबुद्ध, जि मेपि सुं मखु । स्वयं
देवराज इन्द्र खः ।”

तर सुप्पबुध्द भतिचा हे मग्ग्यासे धनयां नं म्यां: हे लोभं मतसे धाल, 'छयें जा:म्ह लज्जा मचा:म्ह छयें जा:म्ह मूर्खयात जिगु धिक्कार दु । छं जित धनं द्रव्य मदुम्ह दरिद्र धका धाल । छं जित आ: थथे धया अन्या: यात । जित आ: छं छाय् दरिद्र धया ? जि छु आ: लोकनाथ तथांगतया औरसं काय्मचा मखु ला ? आ: जि गरीब मखुत्तं । जि नुगं: चीकूह्म नं मखुत्त । जि आ: दीनं नं मजुल । हे इन्द्र ! थवया अ:ख: आ: जि बरु छंह्म सुखीह्म त:सकं सुखीह्म जुइ धुन । जि त:सकं त:मि नं जुइ धुंकल ।"

थथे धायेवं इन्द्रं वयाके न्यन, "हे सुप्पबुध्द ! छं थ:के छु दु धका छु दंत धका त:मि जुइ धुन धया ?"

सुप्पबुध्द कुष्ठीं इन्द्रयां प्रश्नया लिस: विसे गाथा छु पु व्वना न्यकल-

सध्दाधनं, सीलधनं हिरिओत्तप्पियं धनं ।
सुत्त धनञ्च चागी च, पञ्जा मे सत्तमं धनं ॥
यस्स एते धन अत्थि, इत्थिया पुरिसस्सवा
अदलिद्दोत्ति तं आहु, अमोघं तस्स जीवतंति ॥

श्रद्धाया धन, शीलया धन, मभि याये खना लज्जा चायेगु स्वभावया धन, पाप यायेगु खना ग्यार्येगु धन, श्रुति-ज्ञानया धन, त्यागया धन, प्रज्ञाया धनयात न्हेगु सत्पुरुषपिनिगु धन धका धाइ ।

मिसा जुइमा मिज जुइमा गुह्म सिंके थुगु न्हेता प्रकारया धन दइ वयात दरिद्र धका धाइ मखु । थुगु न्हेता धनं दुह्म

व्यक्तिया जीवन अमोघ नं जुइ ।

सुप्पबुद्धयागु खँ न्यना शक्र अन हे अन्तरध्यान जुल । भगवान बुद्धया थाय् वना सुप्पबुद्ध लिसे जूगु खँ फुक्कं विन्ति यात । शक्रयागु खँ न्यना भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात, “हे शक्र छ याकःचांला छु खँ, सलंसः द्वलंद्वः शक्रपि जाना नं सुप्पबुद्ध कुष्ठीयात बुद्धयात बुद्ध मखु धका धायेके फइ मखु । धर्मयात धर्म मखु धका धायेके फइ मखु । संघयात संघ मखु धका धायेके फइ मखु ।

उखे सुप्पबुद्ध कुष्ठीनं तुतामं चुया बुलुं गन भगवान विज्याना च्वंगु खः, अन थ्यक वल । अले भगवानयात अभिवादन याये धुंका थःमहं थुइकागु ज्ञान खँ बुद्धया न्ह्योने विन्ति यात । हानं भगवान बुद्ध प्रति आभार प्रकट याना विन्ति यात -

“धन्य खः भन्ते । धन्य खः भन्ते, भन्ते गथे भवःपूगु थलयात थपुइका वीथें, तोपूगु उला वीथें, लँ द्वंहायात लँ कपना वीथें, ख्युंथाय् चिकंमतं च्याका वीथें याना मिखा दुम्हं रूप खंका वीथें छलपोलं जित अनेक कथं धर्म खँ थुइका विया विज्यात । भन्ते, आः जि भगवानया शरणय् वना, धर्मया शरणय् वना, संघया शरणय् वना । थनिं निसें जीवन दतले शरण वःहा उपासक धका जित छलपोलं स्वीकार याना विज्याहुं ।”

थुकथं सुप्पबुद्ध कुष्ठी भगवान बुद्धयागु धर्म बांलाक खंका सन्दर्शित, बांलाक ज्वंहा सप्रतिष्ठित, बांलाक धर्म प्रति

चित्तय् उत्साह उत्तेजना दुह्य समुत्तेजित हानं धर्मय् सम्पूर्ण
दश इन्द्रियं प्रीति अनुभव याःह्य सम्प्रहर्षित जुया भगवान्
बुद्धयागु भाषणयात अभिनन्दन अनुमोदन यात । आशनं दना
भगवान् बुद्धयात अभिवादन याना चाःहिला लिहाँ वन ।

थथे धर्मावबोध याना श्रोतापन्न जूह्य सुप्पबुद्ध कुष्ठी
लिहाँ वना ताउ मजावं हे छह्य सां च्वया व अनसं गोतुल ।
हानं सुप्पबुद्ध प्राणान्त जुल ।

अले छुं समय लिपा भिक्षु पिसं उगु खबर सिल ।
इपि भिक्षुपि भगवान् बुद्धया थाय् वना वसपोलयात अभिवा-
दन याना छखे फेतुत । हानं छखे लिना फेतुइ धुंका इपि
भिक्षु पिसं भगवान् बुद्धयात विन्ति यात, “भन्ते भगवन,
छलपोलया धर्मं सन्दर्शित, सम्प्रतिष्ठित, समुत्तेजित व सम्प्र-
हर्षित जूह्य उह्य सुप्पबुद्ध मंत । भन्ते भगवन, सांच्वया सीह्य
उह्य सुप्पबुद्ध कुष्ठीया छु गति जुल, छु अभिसम्प्रराय जुल
जुइ ?”

भगवान् बुद्धं इपि भिक्षु पिनिगु शंकायात समाधान
याना आज्ञा जुया विज्यात, “भिक्षुपि, सुप्पबुद्ध कुष्ठी जूसां
पण्डित खः । वं धर्मानुकूल ज्या-खँ याना वन । भिक्षुपि, वं
जित धर्मया निंति छुं कण्ट मब्बू । भिक्षुपि, सुप्पबुद्धं स्वंगुलि
संयोजनयात त्वाथला श्रोतापन्न जुये धुंकल । व गबलें नर्कया
दुःखल्लाइ मखूतह्य अविनयाती जुइ धुंकूह्य खः । व धात्थेह्य
बोधिपरायण जुइ धुंकूह्य खः ।

“सुप्पबुद्ध धर्मं विनयय् श्रद्धा तथा श्रुति लाभ याना

त्यागी जुया ज्ञान लाये धुंका मदया वंगु जुया व सुगतिस
 त्रायत्रिंश देवतापि लिसे च्वं वन । व मेपि देवतापि स्वया
 वर्ण व यशय् चवय् थयंहा जुया जन्मे जूगु दु । थथे धका
 आज्ञा जुसे भगवान बुद्ध थुगु उद्गार (उदान) आज्ञा जुया
 विज्यात -

चक्खुमा विसमानीव, विज्जमाने परक्कमे ।
 पण्डितो जीवलोकस्मि, पायानि परिवज्जयेति ॥

पराक्रम दुह्य मिखा दुह्य व्यक्ति विषालु पापकर्मयात
 तोता छ्वयेमाः । हानं थुगु लोकय् पण्डित जुइपिसं पापयात
 वांछ्वये माः ।

खुं पाल्याना दाःगुलिं मदया वंम्ह महाकाल

“अत्तनाव कतं पापं ...” थुगु धर्म उपदेश भगवान् बुद्धं जेतवनारामय् विहार याना विज्याना च्वंगु अवस्थाय् विया विज्याःगु खः । हानं थुगु उपदेश श्रोतापत्ति फलय् प्रतिष्ठितह्य तर खुं पाःल्याना दाःगुलिं मदया वंम्ह महाकाल धयाम्ह उपासकया वारे विया विज्यागु खः ।

भगवान् बुद्धया समयय् पुन्ही, औंसि व अष्टमीबले धर्म कार्य यायेगु उपासक उपासिकापित विशेष दि जुया च्वन । उपोसठया दिनय् भिक्षुपिं विनय कार्य याना विज्या-येगुली न्ह्यज्याना च्वना विज्याःसा गृहस्थ श्रद्धावन्त उपासक उपासिका पिसं नं दान याना च्वनी, उपोसठ व्रत कया च्वनी । हानं गुलिं गुलिं श्रद्धावन्तपिं ह्लिच्छि च्छि विहारय् तुं च्वना धर्म उपदेश न्यना धर्म छलफल याना च्वं च्वनी ।

थये हे महाकाल धयाम्ह उपासक छम्ह नं तःसकं श्रद्धा दुम्ह जुया च्वन । अष्टमी खुनुया दिनय् महाकाल उपासकं उपोसठ व्रत कया जेतवनारामय् च्वं च्वन । वं उखुनु च्छि विहारय् च्वना धर्म विनयया खँ न्यना च्वन ।

उखे उखुनुया हे चान्हे गुलिं खुंतयेसं गुगुं छें छखाय्

खु वना च्वंगु जुया च्वन । इपिं खुं तयेसं खुयागु वस्तु मुना
 च्वं च्वन । अवले हे नंयागु थल बल कुतुं वना सः वल छें
 थुवाःया न्ह्यलं चाल । खुंतयेत ख्यायेत ज्वनेत ल्यू वन ।
 खुंत गुलि खुइ धुंगु वस्तु अनसं वांछ्वया गुलि वस्तु ज्वं तुं
 ज्वना विस्युं वन । छें थुवालं नं इमित लिनावं यंकल । खुंत
 गुलि गुखे गुलि गुखे चिच्चा दना विस्युं वन । गुलि खुंत
 जेतवनारामया लँपु पाखें विस्युं वन ।

छें थुवाल नं खुंतयेत लिनावं हया च्वन ।

महाकाल उपासक जेतवनारामय् उपोसठ व्रत कया
 चिच्छि जेतवनारामय् तुं च्वना धर्म देशना न्यन । सुथय् जुइवं
 विहारं पिहां वया लिक्कसं च्वंगु जेतवनारामया पुखुली खाः
 सिला च्वन । थुवले हे लिना हःया विस्युं वया च्वंम्ह छंम्ह
 खुं महाकाल उपासकया खाः सिला च्वथाय् थंम्हं खुया हःगु
 छंगू वस्तु वांछ्वत । थथे वांछ्वया व विस्युं वन । खुंयात
 लिना हःपिं मन्तूत अन थ्यनेवं व वांछ्वया तःगु वस्तु खन ।
 इमिसं व वस्तु काल । हानं अथेक स्वःबले खाः सिला च्वंम्ह
 महाकाल उपासकयात खन । इमिसं महाकाल उपासकयात
 हे खुं भालपाः काल । हानं महाकालं मखुथें याना जेतवना-
 रामया पुखुली खाः सिला च्वंगु धका मती तल । खुया कया
 विस्युं वयानं थन थ्यनेवं खःथें च्वंक वाखं न्यना वया खाः
 सिलेगु पहः याना च्वन धका भाःपिल । अले वना खतं ज्वन ।
 हानं न्यने तिने हे मयासें दाल । महाकाल उपासकयात तःसकं
 दाल । व अनसं सित । अले तिनि खुं लिना हःपिनि तं तन ।

वयामु ज्यू मदये धुकूगु ह्य अनसं छखे वांछ्वथा कुं सिना हःपि
लिहाँ वन ।

सुयय् न्हापां जेतवनारामय् च्वंपि भिक्षुपि व श्राम-
णेरपि लः थल ज्वना पुखुली लः काः वल । इमिसं महाकाल
उपासकयात दाया स्याना तःगु खन । जेतवनारामय् वना
इमिसं भगवान बुद्धयात व्याक्क खँ विन्ति यात्त । इमिसं
विन्तियात, “भगवान्, थौं चच्छि धर्म उपदेश न्यना धर्मया
छलकल याना जेतवनारामय् च्वं च्वहा महाकाल उपासके
पुखू स्थिय् सिना च्वन । वयात दाया स्याना तल । भन्ते
भगवान्, थक् गुजागु आश्चर्यजनक मृत्यु खः । गथे जुया थुहा
महाकालया थथे मृत्यु जुइ माल ? हानं भन्ते भगवान्, उहा
महाकाल उपासक गथे गत जन्म जु वन थें ?”

“भिक्षुपि, छिमि निति वयागु मृत्यु आश्चर्यजनक
जुइ । हानं वयागु गति निमित्तथा वारय् छिमि मनय् अनेक
खँ लुइगु नं स्वाभाविक खः । तर भिक्षुपि वयागु पूर्वकृत्य व
आयागु चित्त स्थिति थथे जुइ मखु । वयागु मृत्युस
आश्चर्य चाथे माःगु नं मदु । वया मृत्यु लिपाया गति नं
गथे जुस धक्क मत्ती वमी मखु । “थथे आशा जुया विज्यासे
भगवान बुद्धं वयागु पूर्व जन्मया ज्या आजा जुया विज्यात ।
हानं वयागु मृत्यु खँ पात्थिना दाया जूसं दुर्गति पतन मजुसे
सुगत्तिस लाम जूगु खँ आशा जुया विज्यात ।

महाकाल उपासकया अतीत बाखं

ह्लापा ह्लापाया जन्मय् छको महाकाल उपासक वाराणसी राज्यया छगू गांयाह्य मुख्यह्य रक्षक मनू जुया च्वंगु खः । उगु गामय् लिक्क छगू जंगल दु । जंगलय् खुंत छथ्वः सुला इमिसं दुःख विया च्वंगु जुया च्वन । जंगलय् सुला च्वना इमिसं अन वईपित लुटे याना काइगु खः । थथे जुया छथ्वः सिपाहीं छह्य मुख्यह्य रक्षक अधिकारी लिसें जुजुं पाः च्वनीपि तथा तःगु जुया च्वन । हानं रक्षक सिपाही तयेसं जंगलय् दथुं वनीपित विचाः याना ग्वाहालि वीगु जुया च्वन ।

छन्हु सुं छह्य मनू थः जहान लिसें अन वल । वया उह्य जहान धाःसा साव बांलाह्य जुया च्वन । जंगलं दुहाँ वना जंगल पार याना वनेत अन थ्यंकः बःवले धाःसा ह्लि वनीगु ई गुइ धुकूगु खः । उखे जुजुया रक्षक तये उह्य नायःल धाःसा बांलाह्य मिसायात खनेवं हे मखुगु मती तल ।

उह्य जंगल पार यायेत वःह्य मनुखं धाल, “रक्षक भाजु, जित जंगल पार यायेत लिसे लिसे वईपि सिपाहींत विया दिसँ ।”

थथे धाःवले पाप मती वंम्ह उम्ह गांया मुख्यम्ह द्वार रक्षकं धाल, “भाजु, साव लिवाये धुकल । जंगल पार यायेगु थ्व ई मखुत । थौं चच्छि थन हे च्व । कन्हे सुथ ह्लापां जंगल पार या । जि अबले हे माक्क छंत रक्षक विया छ्वये ।”

“मखु, जिपि बांलागु ऋतुइ वया च्वनागु खः । थ्व ऋतुइ ला आः तक जंगल पार याये फइ तान । जिगु बिनित्ति

दु, याकनं जंगल पार वनेत रक्षकत विया दिसँ ।”

थथे जिद्दि यासेलि मुख्यम्ह रक्षकं पने मफुत । तर वं धाल, “जि धया छिकपि पत्याः मजू । जगल दथुइ थयनी बले हे ख्युंसे चवनी । छिकपि लिहाँ हे काये माली तिनि । छुं खँ मदु । कासँ तर ख्युंसे चवना नं जंगल ववः चायेके फइथे मचवंसा जंगलय् दथुइ लाःसा लिहाँ हे कासँ थन छिक पित नये त्वनेगु व चवनेगु प्रवन्ध जुइ ।” थथे धया वं थः मनूतयेत माःगु खं धया छ्वत ।

निह्य यात्रीपि रथय् चवना जंगलया रक्षकपि लिसें जंगलय् दुहाँ वन । तर रथ जंगलय् चाः चाः जक हीका ख्युंसे चवंगु ई थयंका विल । इपि जंगलं उखे वने हे मफुत । अले जंगलया खुं डाँकाया भयं जंगलय् दथुइ वासं चवने ग्याना लिहाँ वये हे माल । इमित जंगलया सिथय् चवंगु पाहांपि चवनेगु छें यंकल । नका त्वंका थयन ।

थुलि जुइवं वनया रक्षकतये मुख्यम्हं थःगु मखुगु मती चवंगु ज्या पुवकेत ग्वःमा ग्वल । व थःगु छें दुगु अमूल्यगु रत्न छगः हल । हानं इपि यात्रीनये वस्तु नापं इमिगु थलय् कुतुका विल । कन्हे खुनु सुथय् जुइवं वं हल्ला फैलय् यात, थौं चान्हे वयागु छें खुं वल । हानं वं छें चवंगु अमूल्यगु रत्न छगः खुया यंकल । तुरन्त हे जंगलया द्वार रक्षकपित नं थुगु खबर थयंका विल । हानं अनं वये वने याइपि सकसिगु सामान प्वला थाथा याना स्वस्वं छ्वयेगु यात । थुखे इपि निह्यतिपूया नं थःगु वस्तु ज्वना रथय् चवना जंगलपार

यायेत वल । रक्षकपित नापं यंका जंगलपार याना वी न्ह्यो
 सामान जांच यात । थथे याःवले उगु चान्हे खुया यंकल धका
 हल्ला जूगु तर इमिगु थले थपक्क कुतुका तःगु उगु अमूल्य
 रत्न पिहाँ वल । थथे अमूल्य रत्न लुइवं धाल, “गुजापि थुं पि
 खुंत । वन जंगल पार यायेत रक्षकत पवना नं थःपिसं हे
 वालं च्वनागुं थासे हे थथे खुया काल । चच्छि वासं च्वनागु
 थासय् हे ल्यया ल्यया अमूल्यगु रत्न खुया काये फुह्य गुलि
 महशूरह्य थ्व खुं खः । अरु रक्षकतये नायोःया छें हे खू वने
 फुह्य, खुयेगु आंत याये फुह्य अमूल्यगु रत्न खूह्य छ खुं खः ।
 थथे धका धया उगुं थुगुं न्यनेगु छुं मयासें हे मुख्यह्य रक्षकया
 न्ह्योने यंकल । मुख्यह्य रक्षक धाल, “छंत जि मित्र भाःपा ।
 जि लिसे मित्रता तल । नके त्वंके याना । वासं तया । अरु
 कृतघ्न जुया अमूल्यरत्न खुया काल । दा, थुह्य खुंयात ।
 सिक्क हे दा ।”

रक्षकतये नायलं थथे धाये मात्रं रक्षकपिसं वयागु छुं
 खूं मन्यंसें दायेगु यात । वयात खः मखु धायेगु अवसर हे
 मव्यूसें दादां स्याना बिल । थुकथं निरपराधीयात दायेका
 स्याःगुया विपाकं नर्क भोग याना प्राणान्त जुइक दायेका
 च्वने माल । भगवान बुद्धं विपाक भोगया वारे अज्ञा जुया
 विज्यात, ”

अत्तना'व कतं पापं, अत्तजं अत्त सम्भवं
 अभिमन्यति दुम्मेधं, वजिरं वस्मयं मणि ॥

थग्रहं यानागु कर्म फल थःग्रहं हे भोग यायेमाः । थःग्रहं

(५२)

यानागु पाप कर्म ज्ञान मदुह्य मनुष्यात वज्रं ल्वहंयात पीडा
वीथें पीडा वी ।”

खुं पाःल्याना दाया सीह्य महाकाल उपासक गन गथे
जन्म जुइ धका शंका वंपित नं व श्रोतापन्नह्य जुया सुगति
जन्म जुया निर्वाण धर्म साक्षात्कार जुइगु खँ भगवान बुद्धं
आज्ञा जुया विज्यात ।

शुकथं खुं पाः याका दाय्का सी माःसां महाकाल
उपासकया गति भिगु हे जुया च्वन । दायेका सी माःसां वया
चेतना भिगु व श्रोतापन्न तन्नक प्राप्त जूगुलि याना अधोगति
अर्थात् ववय्या गति वयात मलाःगु जुया च्वन । ह्वाँपाया
कर्म दायेका सी माःसां चच्छि तकं जेतवनाराम्य च्वना धर्म
श्रोतापन्न प्राप्तह्य छलफल यानागु प्रातः काल्य मृत्यु जूगु व
खँ न्यना धर्मया जुया वया गति भिगु हे जुया च्वन ।

Dhamma.Digital

Dhamma.Digital

Condolence

Active, painstaking, labourious friend Miss Nirmala Shakya aged 27 had been passed away, in a bus accident in front of Nepal Bank Limited, Central Office, on 16th May, 1979. We deeply grief and pray to God for the calm and peace of the Soul and wish to condole her family for the tranquility.

Member of J. O. C. U.

Courtesy (The Rising Nepal, Nov. 17, 1979)